

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích  
Zemědělská fakulta  
katedra účetnictví a financí

Studijní program: B 6208 Ekonomika a management

Studijní obor: Účetnictví a finanční řízení podniku – pro české firmy

**Zúčtovací vztahy vyplývající z dodavatelsko –  
odběratelských vztahů a jejich zachycení  
v účetnictví**

Vedoucí bakalářské práce:  
Ing. Jaroslav Svoboda, Ph. D.  
Forejtová

Autor:  
Martina

2006

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma: Zúčtovací vztahy vyplývající z dodavatelsko – odběratelských vztahů a jejich zachycení v účetnictví vypracovala samostatně na základě vlastních zjištění a materiálů, které uvádím v seznamu použité literatury.

V Českých Budějovicích, 8. dubna 2006

Děkuji panu Ing. Jaroslavu Svobodovi, Ph. D. za odborné vedení této práce.

## OBSAH

|                                                                                                                              |           |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------|
| <b>ÚVOD .....</b>                                                                                                            | <b>7</b>  |
| <b>1. SPECIFIKACE ZÚČTOVACÍCH VZTAHŮ SE ZAMĚŘENÍM NA JEJICH<br/>VZNIK Z TITULU DODAVATELSKO – ODBĚRATELSKÝCH VZTAHŮ.....</b> | <b>9</b>  |
| 1. 1. VZNIK ZÁVAZKOVÉHO VZTAHU.....                                                                                          | 9         |
| 1. 2. OBSAH ZÁVAZKU .....                                                                                                    | 9         |
| 1. 2. 1. Místo plnění .....                                                                                                  | 9         |
| 1. 2. 2. Doba plnění .....                                                                                                   | 10        |
| 1. 2. 3. Nesplnění smluvních podmínek a možnost odstoupení od smlouvy.....                                                   | 10        |
| 1. 2. 4. Odpovědnost za vady .....                                                                                           | 10        |
| 1. 2. 5. Zajištění závazku .....                                                                                             | 10        |
| 1. 3. ZÁNİK ZÁVAZKU .....                                                                                                    | 11        |
| 1. 4. POHLEDÁVKY A ZÁVAZKY .....                                                                                             | 11        |
| 1. 4. 1. Pohledávky z obchodního styku .....                                                                                 | 12        |
| 1. 4. 2. Závazky .....                                                                                                       | 12        |
| <b>2. FAKTURACE (DAŇOVÝ POHLED).....</b>                                                                                     | <b>13</b> |
| 2. 1. FAKTURACE V TUZEMSKU .....                                                                                             | 15        |
| 2. 1. 1. Účtování z pohledu dodavatele.....                                                                                  | 16        |
| 2. 1. 2. Účtování z pohledu odběratele .....                                                                                 | 19        |
| 2. 2. FAKTURACE Z A DO ČLENSKÝCH ZEMÍ EVROPSKÉ UNIE.....                                                                     | 22        |
| 2. 2. 1. Dovoz zboží z Evropské unie .....                                                                                   | 22        |
| 2. 2. 2. Vývoz zboží do Evropské unie.....                                                                                   | 24        |
| 2. 3. FAKTURACE S TŘETÍMI ZEMĚMI .....                                                                                       | 24        |
| 2. 3. 1. Dovoz zboží.....                                                                                                    | 24        |
| 2. 3. 2. Vývoz zboží .....                                                                                                   | 25        |
| <b>3. ZÁLOHY .....</b>                                                                                                       | <b>26</b> |
| 3. 1. VARIANTA NAVRŽENÁ METODICKÝM VÝBOREM KOMORY AUDITORŮ ČR.....                                                           | 27        |
| 3. 2. VARIANTA NAVRHOVANÁ KOORDINAČNÍM VÝBOREM KOMORY DAŇOVÝCH<br>PORADCŮ ČR.....                                            | 28        |
| 3. 3. VARIANTA Z VYUŽITÍM ÚČTU VNITŘNÍHO ZÚČTOVÁNÍ .....                                                                     | 29        |
| <b>4. KURSOVÉ ROZDÍLY .....</b>                                                                                              | <b>31</b> |

|                                                                                                                                     |           |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------|
| 4. 1. DRUHY POUŽÍVANÝCH KURZŮ V PRŮBĚHU ÚČETNÍHO OBDOBÍ.....                                                                        | 31        |
| 4. 2. ÚČTOVÁNÍ KURSOVÝCH ROZDÍLŮ .....                                                                                              | 32        |
| 4. 2. 1. Kursové rozdíly v průběhu účetního období.....                                                                             | 32        |
| 4. 2. 2. Kursové rozdíly k rozvahovému dni.....                                                                                     | 33        |
| 4. 2. 3. Kursový rozdíl a fakturace .....                                                                                           | 33        |
| 4. 3. PŮSOBNÍ ZMĚNY KURZU NA KURSOVÉ ROZDÍLY .....                                                                                  | 33        |
| <b>5. SMĚNKY.....</b>                                                                                                               | <b>35</b> |
| 5. 1. PODSTATNÉ NÁLEŽITOSTI SMĚNKY.....                                                                                             | 35        |
| 5. 2. DRUHY SMĚNEK .....                                                                                                            | 35        |
| 5. 3. ÚČTOVÁNÍ O SMĚNKÁCH .....                                                                                                     | 36        |
| 5. 3. 1. Směnky k inkasu.....                                                                                                       | 36        |
| 5. 3. 2. Eskont směnky a eskontní úvěr .....                                                                                        | 37        |
| 5. 3. 3. Směnky k úhradě.....                                                                                                       | 37        |
| 5. 3. 4. Směnka jako cenný papír pro uložení peněžních prostředků .....                                                             | 37        |
| 5. 3. 5. Směnka jako platební prostředek.....                                                                                       | 37        |
| <b>6. ČASOVÉ ROZLIŠENÍ – PŘECHODNÉ ÚČTY AKTIV A PASIV .....</b>                                                                     | <b>38</b> |
| 6. 1. NÁKLADY PŘÍŠTÍCH OBDOBÍ (381) .....                                                                                           | 38        |
| 6. 2. KOMPLEXNÍ NÁKLADY PŘÍŠTÍCH OBDOBÍ (382).....                                                                                  | 39        |
| 6. 3. VÝDAJE PŘÍŠTÍCH OBDOBÍ (383).....                                                                                             | 39        |
| 6. 4. VÝNOSY PŘÍŠTÍCH OBDOBÍ (384).....                                                                                             | 40        |
| 6. 5. PŘÍJMY PŘÍŠTÍCH OBDOBÍ (385).....                                                                                             | 40        |
| 6. 6. DOHADNÉ ÚČTY AKTIVNÍ (388).....                                                                                               | 40        |
| 6. 7. DOHADNÉ ÚČTY PASIVNÍ (389) .....                                                                                              | 41        |
| <b>7. FINANČNÍ ANALÝZA .....</b>                                                                                                    | <b>42</b> |
| 7. 1. UKAZATELE FINANČNÍ ANALÝZY .....                                                                                              | 42        |
| <b>METODIKA .....</b>                                                                                                               | <b>45</b> |
| <b>8. CHARAKTERISTIKA PODNIKATELSKÉHO SUBJEKTU.....</b>                                                                             | <b>50</b> |
| 8. 1. VERTIKÁLNÍ ANALÝZA AKTIV A PASÍV FIRMY SACH, SPOL. S R. O. ....                                                               | 51        |
| <b>9. ZHODNOCENÍ DODAVATELSKO – ODBĚRATELSKÝCH VZTAHŮ<br/>Z PRAKTICKÉHO HLEDISKA U VYBRANÉHO PODNIKATELSKÉHO<br/>SUBJEKTU .....</b> | <b>54</b> |

|                                                                                 |           |
|---------------------------------------------------------------------------------|-----------|
| 9. 1. ANALÝZA POHLEDÁVEK A ZÁVAZKŮ FIRMY SACH, SPOL. S R. O. ....               | 54        |
| 9. 1.1. <i>Analýza pohledávek firmy SACH, spol. s r. o.</i> .....               | 54        |
| 9. 1.2. <i>Analýza závazků firmy SACH, spol. s r. o.</i> .....                  | 55        |
| 9. 2. VYBRANÉ ÚČETNÍ PŘÍPADY .....                                              | 56        |
| 9. 2. 1. <i>Faktura přijatá</i> .....                                           | 56        |
| 9. 2. 2. <i>Faktura vystavená</i> .....                                         | 56        |
| 9. 2. 3. <i>Faktura vystavená s poskytnutou slevou</i> .....                    | 57        |
| 9. 2. 4. <i>Faktura vystavená českému odběrateli a účtování dobropisu</i> ..... | 58        |
| 9. 2. 5. <i>Faktura přijatá z EU a účtování kursové ztráty</i> .....            | 58        |
| 9. 2. 6. <i>Faktura přijatá z EU a účtování kursového zisku</i> .....           | 59        |
| 9. 2. 7. <i>Faktura vystavená do EU a účtování kursové ztráty</i> .....         | 60        |
| 9. 2. 8. <i>Faktura vystavená do EU a účtování kursového zisku</i> .....        | 61        |
| 9. 2. 9. <i>Přijaté zálohy</i> .....                                            | 61        |
| 9. 2. 10. <i>Poskytnuté zálohy</i> .....                                        | 62        |
| 9. 2. 11. <i>Směnka k inkasu</i> .....                                          | 62        |
| 9. 2. 12. <i>Směnka k úhradě</i> .....                                          | 63        |
| 9. 2. 13. <i>Časové rozlišení jednorázového nájemného u leasingu</i> .....      | 64        |
| 9. 3. VYBRANÉ UKAZATELE Z FINANČNÍ ANALÝZY .....                                | 65        |
| 9. 3.1. <i>Ukazatelé likvidity</i> .....                                        | 66        |
| 9. 3.2. <i>Ukazatele aktivity</i> .....                                         | 66        |
| <b>ZÁVĚR .....</b>                                                              | <b>68</b> |
| <b>SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY .....</b>                                          | <b>70</b> |
| <b>SEZNAM PŘÍLOH .....</b>                                                      | <b>71</b> |

## Úvod

Hlavním cílem účetnictví je podat vedení účtujícího subjektu a jeho vlastníkům přesné informace o stavu majetku, závazků a výsledku hospodaření firmy, a zároveň by z něj měly být zřejmé příčiny, které vedly k dosažení těchto výsledků.

Informace plynoucí z účetnictví slouží jako nástroj pro rozhodování investorů, zaměstnanců, dodavatelů i odběratelů, státu a dalších osob. Uživatelé jsou na základě těchto podkladů informováni o ekonomické situaci v účetní jednotce a mohou spekulovat o tom, zda je nebo není rizikové a efektivní s touto firmou uzavřít smlouvu o budoucí spolupráci. Pro obchodní partnery, tj. dodavatele a odběratele, představují nejdůležitější část účetnictví informace o pohledávkách, závazcích a peněžních prostředcích firmy resp. řízení těchto položek.

Tato bakalářská práce se zabývá problematikou zúčtovacích vztahů plynoucích z dodavatelsko – odběratelských vztahů a jejich zachycení v účetnictví.

První kapitola práce je zaměřena na specifikaci pohledávek a závazků z právního hlediska a orientuje se na jejich vznik, zajištění a zánik, dále pak na vymezení základních, v praxi užívaných, syntetických účtů a obecných pojmů.

Kapitola druhá se zabývá problematikou fakturace. V úvodu této části jsou popsány základní náležitosti daňových dokladů, struktura ceny a informace vztahující se k dani z přidané hodnoty. Druhá kapitola je rozdělena do tří podkapitol. V první je zachycena fakturace v tuzemsku, v druhé fakturace s členskými zeměmi Evropské unie, ve které je řešena otázka zobrazení daně z přidané hodnoty při obchodování s členskými zeměmi EU a další podstatné souvztažnosti a třetí podkapitola je orientována na fakturaci s třetími zeměmi.

Kapitola třetí vysvětluje zálohy jako důležitý nástroj zajištění v oblasti dodavatelsko – odběratelských vztahů a zobrazuje různé možnosti evidence záloh poskytnutých i přijatých v podnikovém účetnictví.

Kursově rozdíly a související otázky objasňuje kapitola čtvrtá, kde je možné získat informace o rozdílech mezi denním a pevným kurzem, podmínky pro užití daných kurzů apod.

V kapitole páté je zachycena problematika směnek, které představují platební prostředek v případě dočasné platební neschopnosti subjektu. Čtenáři je vysvětlen rozdíl mezi směnkou vlastní a cizí, pojem eskontní úvěr a další.

Časové rozlišení je předmětem šesté kapitoly, kde je tato otázka řešena v širším i užším smyslu a také je zde provedena analýza jednotlivých účtů časového rozlišení.

Na závěr teoretické části je ve stručnosti a velmi obecně vysvětlena finanční analýza, kterou bylo vhodné začlenit do této práce z toho důvodu, že obsahuje celou řadu ukazatelů, které souvisí se vztahy mezi odběrateli a dodavateli.

Praktická část odráží samotné účtování zúčtovacích vztahů ve vybraném podnikatelském subjektu, firmě SACH, spol. s r. o. V úvodu praktické části je provedena strukturální analýza aktiv a pasív podniku a následně i pohledávek a závazků. V závěru aplikační části jsou uvedeny ukazatele aktivity a likvidity, které odráží schopnost a rychlost podniku hradit své závazky a inkasovat své pohledávky.



## **1. Specifikace zúčtovacích vztahů se zaměřením na jejich vznik z titulu dodavatelsko – odběratelských vztahů**

Zúčtovací vztahy jsou, dle zákona číslo 513/1991 Sb., Obchodního zákoníku, závazkové právní vztahy, ze kterých má věřitel právo na plnění od dlužníka a dlužníkovi je určena povinnost závazek plnit.

Dle účtové osnovy (viz příloha 1) je možné zúčtovací vztahy rozdělit na pohledávky a závazky z obchodního styku, zúčtování se zaměstnanci a institucemi, zúčtování daní a dotací, pohledávky a závazky za společníky, za účastníky sdružení a členy družstva, na jiné pohledávky a závazky, odloženou daňovou povinnost a opravné položky ke zúčtovacím vztahům.

Při určení práv a povinností ze závazkového vztahu se přihlíží ke všem okolnostem, které se týkají dané činnosti a k obchodním zvyklostem.

### **1. 1. Vznik závazkového vztahu**

Většina závazkových vztahů vzniká na základě právních úkonů, zejména ze smluv. Jednotlivé typy smluv se používají v případech, kdy obsah dané smlouvy zahrnuje podstatné části, které si určily smluvní strany. Smlouva vyžaduje ve většině případů písemnou formu.

Před samotným uzavřením dané smlouvy se často sepisuje tzv. Smlouva o uzavření budoucí smlouvy, ve které se zavazuje jedna nebo obě smluvní strany uzavřít k určitému datu budoucí smlouvu s předmětem plnění. Tato smlouva musí být vždy písemná.

### **1. 2. Obsah závazku**

Závazek znamená, že dlužník je povinen něco dát, konat, něčeho se zdržet nebo něco trpět a věřitel má právo to od něj požadovat.

#### **1. 2. 1. Místo plnění**

Aby došlo ke správnému plnění závazku, vyžaduje se plnění na předem smluveném místě. Dlužník je ve většině případů povinen plnit závazek v místě, kde měl v době uzavření smlouvy své sídlo, popřípadě bydliště. U peněžitého závazku lze za místo plnění považovat také banku věřitele. V tomto případě je závazek splněn v době, kdy je částka připsána na účet věřitele.

### **1. 2. 2. Doba plnění**

Dlužník je povinen závazek splnit v době určené ve smlouvě. Pokud doba plnění není ve smlouvě stanovena, věřitel může požadovat plnění ihned po uzavření smlouvy a dlužník musí tento požadavek bez odkladů splnit.

### **1. 2. 3. Nesplnění smluvních podmínek a možnost odstoupení od smlouvy**

V případě, že dlužník nesplní svůj závazek řádně a včas je v prodlení a věřitel má právo buď požadovat od dlužníka náhradu škody nebo může odstoupit od smlouvy.

Pokud věřitel nepřijal nabídnuté plnění nebo neposkytl dlužníkovi možnost závazek splnit, má dlužník právo na náhradu škody, popřípadě může odstoupit od smlouvy.

Poruší-li jedna ze smluvních stran své povinnosti je povinna poškozené straně nahradit škodu. Škoda se nahrazuje v penězích a zahrnuje skutečnou škodu a ušlý zisk.

Smlouva zaniká, když projev vůle odstoupit od smlouvy je doručen druhé straně.

### **1. 2. 4. Odpovědnost za vady**

Osoba, která přenechá jinému věc za úplatu (tedy prodávající či věřitel), je odpovědná za to, že tato věc má v době plnění stanovené vlastnosti a je možné ji použít dle účelu smlouvy a zároveň, že věc není zatížena právní vadou.

### **1. 2. 5. Zajištění závazku**

Závazek je možné zajistit několika způsoby:

#### *a) smluvní pokuta*

Je-li ve smlouvě sjednána, pro případ porušení smluvních povinností, smluvní pokuta, je strana, která povinnost poruší, zavázána pokutu zaplatit. Smluvní pokutu je možné sjednat pouze písemně a výše sankce musí být jednoznačně určena, nebo alespoň způsob jejího stanovení.

#### *b) ručení*

Ručení je založeno na písemném prohlášení, ve kterém ručitel bere na sebe povinnost plnit pohledávku v případě, že dlužník svůj závazek neuhradí.

#### *c) zajištění závazku převodem práva*

Splnění závazku může být zajištěno i převodem práva z osoby dlužníka na osobu věřitele. Toto zajištění je také nutné sjednat písemně.

Nejčastějším případem zajištění závazku je smluvní pokuta.

### 1. 3. Zánik závazku

Nejčastěji závazek zaniká splněním dluhu řádně a včas, ale jsou i další případy kdy je možné hovořit o zániku závazku:

*a) uplynutím doby*

Práva a povinnosti zanikají uplynutím doby, na kterou byly stanoveny.

*b) dohodou*

Věřitel s dlužníkem se dohodnou, že stávající závazek nahradí závazkem novým. Dosavadní závazek zaniká a dlužník je povinen plnit nový závazek.

*c) nemožností plnění*

Nemůže-li dlužník plnit svůj závazek, povinnost zaniká.

*d) smrtí dlužníka nebo věřitele*

Smrtí dlužníka povinnost plnit závazek nezaniká, pouze pokud mělo být plnění provedeno přímo osobou dlužníka. Smrtí věřitele opět právo zaniká, bylo-li plnění omezeno na jeho osobu.

*e) započtením*

Jsou-li mezi věřitelem a dlužníkem vzájemné pohledávky, jejichž způsob plnění je stejného druhu, zanikají započtením pokud se vzájemně kryjí a jedna ze smluvních stran požádá druhou stranu o možné započtení.

*f) výpovědí*

Zánik závazku výpovědí se vztahuje ke smlouvě, která byla sjednána na dobu neurčitou a jejímž předmětem je závazek spojený s nepřetržitou nebo opakovanou činností, zdržení se činnosti či strpení určité činnosti. Takovou smlouvu je možné vypovědět ve lhůtě 3 měsíců ke konci kalendářního čtvrtletí.

*g) splynutím*

Situace, kdy osoba dlužníka a věřitele splyne v jednu osobu, to znamená, že zaniká právo respektive povinnost vyplývající ze závazkového vztahu.

*h) narovnáním*

Smluvní strany mezi sebou upraví sporná nebo pochybná práva.

### 1. 4. Pohledávky a závazky

Pohledávka je právo věřitele požadovat po osobě dlužníka plnění určitého závazku, je zároveň aktivem podniku, což znamená, že přináší podniku ekonomický prospěch.

Závazek je současná povinnost podniku plnit, která vznikla jako důsledek minulých událostí. Při plnění závazku se očekává odtok peněžní prostředků z podniku spojeného se získáním ekonomického prospěchu.

#### **1. 4. 1. Pohledávky z obchodního styku**

Pohledávky jsou oceněny při vzniku jmenovitou hodnotou a při nabytí za úplatu pořizovací cenou. Evidují se v účtové třídě 31x a jsou to krátkodobé i dlouhodobé pohledávky z obchodního styku.

Příklady účtů, kde se zachycují pohledávky z obchodního styku:

**311 – odběratelé** je účet, kde jsou zachyceny pohledávky vůči odběrateli v oblasti závazkových vztahů. U tohoto účtu je velmi vhodná analytická evidence (krátkodobé X dlouhodobé pohledávky, tuzemské X zahraniční pohledávky),

**312 - směnky k inkasu** jsou účtem evidujícím cenné papíry, které jsou používány na úhradu závazků osobou odběratele,

**313 - eskont směnky** představuje účet, který zachycuje činnost dodavatele, kterému byla zaplacená pohledávka směnkou a on nabídne tento cenný papír bance k eskontu a může získat eskontní úvěr,

**315 - ostatní pohledávky** jsou účtem, který eviduje pohledávky spojené s reklamací, leasingem, plněním od pojišťovny apod.

#### **1. 4. 2. Závazky**

Závazky jsou oceňovány ve většině případů jmenovitou hodnotou. Závazky z obchodního styku můžeme rozlišit na krátkodobé a dlouhodobé.

##### **Krátkodobé závazky z obchodního styku (32x):**

**321 - dodavatelé** představuje závazky vůči dodavatelům v oblasti závazkových vztahů,

**322 - směnky k úhradě** jsou účtem evidujícím cenné papíry, které se použijí jako platební prostředek v případě, že subjekt není schopen uhradit svůj závazek peněžními prostředky,

**324 - přijaté záloh,** tento účet zachycuje peněžní zálohy na budoucí plnění,

**325 - ostatní závazky** jsou účtem sloužícím pro evidenci uplatněných reklamací apod.

##### **Dlouhodobé závazky z obchodního styku (47x):**

**471, 472 - dlouhodobé závazky (dle vlivu v podniku)** jsou účtem, na kterém účetní jednotka zaznamenává půjčky podniků ve skupině,

**475 - dlouhodobé přijaté zálohy** evidují zálohy s dobou splatnosti více než 1 rok,

**478 - dlouhodobé směnky k úhradě** zachycují směnky se splatností více než 1 rok.

## 2. Fakturace (daňový pohled)

**Faktura** jako daňový doklad musí, dle zákona číslo 235/2004 sb., o dani z přidané hodnoty, obsahovat tyto náležitosti:

- název, ze kterého je zřejmé, že se jedná o fakturu,
- pořadové číslo dokladu,
- obchodní jméno, sídlo, DIČ osoby, která uskutečňuje zdanitelné plnění = dodavatel,
- obchodní jméno, sídlo, DIČ osoby, v jejíž prospěch je uskutečněno zdanitelné plnění = odběratel,
- popis zdanitelného výkonu; to znamená název, množství nebo rozsah,
- datum uskutečnění zdanitelného plnění,
- datum vystavení dané faktury,
- popřípadě datum splatnosti faktury,
- výše ceny bez DPH,
- sazba daně (velikost DPH je členěna na jednotlivé sazby).

Faktura musí být vystavena nejpozději do 15 dnů od dne uskutečnění zdanitelného plnění.

**Zjednodušený daňový doklad** (např. paragon) lze použít v případech, kdy je prodáváno zboží či služby do Kč 10 000,-- včetně DPH a zároveň je platba provedena v hotovosti. Náležitosti tohoto dokladu jsou:

- obchodní jméno prodávajícího,
- obchodní sídlo prodávajícího,
- DIČ prodávajícího,
- pořadové číslo dokladu,
- předmět plnění (je možné uvést i rozsah),
- datum uskutečnění zdanitelného plnění,
- sazba daně,
- celková cena (včetně DPH).

**Dodací list** je, v užším slova smyslu, seznamem zaslaného zboží a jeho množství anebo seznamem provedených prací, podle kterého si může kupující zkontrolovat, zda je dodávka úplná.

Kromě zmiňovaného seznamu obsahuje dodací list číslo kupní smlouvy, datum vyskladnění zboží a datum odeslání dodacího listu kupujícímu.

Dodací list je posílán nejčastěji přímo se zbožím, dále jako příloha přepravního listu, nebo jako samostatná písemnost. Kopie dodacího listu je zasílána společně s fakturou.

Kupující může dodací list využít jako přijímací list, ve kterém potvrdí převzetí zboží ve skladu prodávajícího; nebo dodací list může být listem expedičním, popřípadě může sloužit i jako propustka zboží z prostoru daného podniku.

#### **Struktura ceny:**

- přímý materiál (jednicový)
- + přímé mzdy (jednicové)
- + ostatní přímé náklady (jednicové)
- + výrobní režie
- = vlastní náklady výroby
- + správní režie
- = vlastní náklady výkonu
- + odbytové náklady
- = úplné vlastní náklady výkonu
- + zisk
- = prodejní cena
- + spotřební daň u vybraných výrobků (např. vína, piva, lihu, tabákových výrobků atd.)
- + daň z přidané hodnoty
- = prodejní cena, kterou hradí konečný spotřebitel

**DPH na vstupu** je daň, kterou účetní jednotka společně hradí s nakoupenými výkony dodavateli a ten ji odvádí do státního rozpočtu prostřednictvím finančního úřadu. DPH je v tomto případě účtována na vrub účtu 343, jako daňová pohledávka za státní rozpočet.

**DPH na výstupu** je daň, která je inkasována účetní jednotkou společně s tržbami za prodané výkony a tato účetní jednotka odvádí vybranou daň do státního rozpočtu za odběratele. DPH je nyní účtována ve prospěch účtu 343, jako daňový závazek ke státnímu rozpočtu.

Pokud nastane situace, že daň na vstupu je vyšší než daň na výstupu, vzniká účetní jednotce tzv. nadměrný odpočet a účetní jednotka může zažádat o jeho navrácení. V opačném případě jde od tzv. daňovou povinnost. DPH je výsledkově neutrální vůči dani

z příjmu, protože se nedotýká ani nákladů ani výnosů účetní jednotky, to znamená ani zisku.

Není-li dodavatel plátcem daně z přidané hodnoty, ale odběratel je plátcem této daně, musí kupující vypočítat svou daň na výstupu (ze své přidané hodnoty) a odvést ji příslušnému správci daně, ale nemá nárok uplatnit si daň na vstupu (odpočet daně). Znamená to, že zboží se pro odběratele stává dražší, protože daň na vstupu se stává součástí pořizovací ceny zboží, a to je na dalším trhu méně konkurenceschopné.

Pokud odběratel není plátcem DPH, ale dodavatel je registrován jako plátce, daň z přidané hodnoty zvyšuje pořizovací cenu kupujícímu (odběratel není plátce, nemůže uplatnit DPH na vstupu). K nakoupenému výrobku připočte odběratel přidanou hodnotu, ze které není v tomto případě placena daň z přidané hodnoty (daň na výstupu), to znamená, že prodejní cena se pro konečného spotřebitele o daň ze spotřeby nenavysuje.

## **2. 1. Fakturace v tuzemsku**

Předmětem daně a tedy i fakturace je dodání zboží, převod nemovitostí (dochází ke změně vlastnického práva) a poskytování služeb s místem plnění v České republice. Za zboží se nepovažují cenné papíry a peněžní prostředky.

Daňová povinnost vzniká *při prodeji zboží* dnem dodání, dnem převzetí, nebo dnem zaplacení; záleží na tom, který den nastane dříve, dále *při zásilkovém prodeji* dnem přijetí platby, *při poskytování služeb* dnem poskytnutí či zaplacení služby a nebo *při dodání energií* dnem odečtení z měřicího zařízení.

Od daně jsou osvobozeny poštovní služby, finanční činnost, zdravotnické služby, sociální pomoc, výchova, vzdělání apod.

Místem plnění je, při dodání zboží místo, kam má být předmět dopraven, u převodu nemovitostí je to místo, kde se daná nemovitost nachází a u poskytování služeb sídlo nebo místo poskytovatele služby, nebo místo kde je služba prováděna.

Při přepravě zboží po tuzemsku je za místo plnění považován začátek přepravy a povinnost přiznat daň vzniká přepravci ke dni uskutečnění zdanitelného plnění, nebo ke dni vystavení daňového dokladu. Plátce musí daň vypočítat a uvést ji do zdaňovacího období, se kterým souvisí.

## 2. 1. 1. Účtování z pohledu dodavatele

Dodavateli vzniká v den vystavení faktury pohledávka za odběrateli ve smyslu příslušné smlouvy v oblasti obchodních vztahů. Vznik této pohledávky se obecně účtuje na vrub účtu 311 a ve prospěch výnosů, které vyplývají z prodeje výrobků nebo zboží, z poskytnutí služeb, dále z prodeje materiálu nebo dlouhodobého majetku apod. Celková částka uvedena na vystavené faktuře je navýšena o daň z přidané hodnoty, jež je vypočtena ze základu daně, který představuje čistou cenu zboží, služeb, materiálu atd. bez daně. Uskutečněné zdanitelné plnění v tuzemsku je zaznamenáno v daňovém přiznání na řádcích 210 nebo 215. Dodavatel zároveň vyskladní zboží nebo materiál ze svého skladu, činnost zaúčtuje na vrub nákladového účtu a ve prospěch účtu majetkového. Prodává-li dodavatel vlastní výrobky eviduje vyskladnění na vrub 613 a ve prospěch 123. Pohledávka zaniká po úhradě faktury na vrub bankovního účtu nebo pokladny a souvztažným zápisem ve prospěch 311.

### Uplatnění skonta

Skonto je slevou z fakturované částky, která by měla být dohodnuta předem na základě smlouvy. Odběratel, pokud splní smluvní podmínky, uhradí ve prospěch dodavatele buď, částku, která je už o skonto snižená, anebo uhradí celou fakturovanou částku a následně je mu sleva vrácena na jeho účet. Se snížením fakturované částky musí nutně dojít i ke snížení daňové povinnosti.

Tabulka 1: Účtování skonta z pohledu dodavatele

| Varianta | Úč. případ | Text                                                                                       | Částka      | MD  | D   |
|----------|------------|--------------------------------------------------------------------------------------------|-------------|-----|-----|
| A        | 1.         | Faktura vystavená odběrateli za výrobky v celkové částce<br>DPH 19 %<br>cena bez DPH       | Kč 5 950,-- | 311 |     |
|          |            |                                                                                            | Kč 950,--   |     | 343 |
|          |            |                                                                                            | Kč 5 000,-- |     | 601 |
|          | 2.         | Vyskladnění výrobků                                                                        | Kč 4 800,-- | 613 | 123 |
|          | 3.         | Odběratel uhradil částku sniženou o skonto 3 % z fakturované částky                        | Kč 5 771,-- | 221 | 311 |
|          | 4.         | Zaúčtování skonta ve výši<br>DPH 19 % připadající na skonto<br>snížení tržby o dané skonto | Kč 179,--   |     | 311 |
|          |            |                                                                                            | Kč 28,60    | 343 |     |
|          |            |                                                                                            | Kč 150,40   | 601 |     |
| B        | 3.         | Odběratel uhradil fakturovanou částku na bankovní účet                                     | Kč 5 950,-- | 221 | 311 |



|  |    |                                |           |     |     |
|--|----|--------------------------------|-----------|-----|-----|
|  | 4. | Zaúčtování skonta ve výši      | Kč 179,-- |     | 221 |
|  |    | DPH 19 % připadající na skonto | Kč 28,60  | 343 |     |
|  |    | snížení tržby o dané skonto    | Kč 150,40 | 601 |     |

### **Dobropis**

Daňový dobropis vystavuje dodavatel v případě, že vyšly najevo skutečnosti, které vedou ke snížení fakturované částky a samozřejmě i daňové povinnosti. Může se jednat například o reklamaci, kterou dodavatel shledá jako oprávněnou a sníží pohledávku ke svému odběrateli apod. Daňový dobropis obsahuje stejné náležitosti jako klasický daňový doklad. Je důležité, aby z tohoto dokladu bylo zřejmé, že se jedná o daňový dobropis. V daňovém dobropisu by mělo být uvedeno číslo původního daňového dokladu a také rozdíl mezi původním a opraveným základem daně.

**Tabulka 2: Účtování daňového dobropisu z pohledu dodavatele**

| Varianta | Úč. případ                                              | Text                                                                                           | Částka                                      | MD         | D          |
|----------|---------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------|------------|------------|
| <b>A</b> | <b>Vystaven daňový dobropis před zaplacením faktury</b> |                                                                                                |                                             |            |            |
|          | 1.                                                      | Faktura vystavená odběrateli za materiál<br>v celkové částce<br>DPH 19 %<br>cena bez DPH       | Kč 26 180,--<br>Kč 4 180,--<br>Kč 22 000,-- | 311        | 343<br>642 |
|          | 2.                                                      | Vyskladnění materiálu                                                                          | Kč 20 000,--                                | 542        | 112        |
|          | 3.                                                      | Vystaven dobropis (snížení ceny o Kč 2 000,--)<br>v celkové částce<br>DPH 19 %<br>cena bez DPH | Kč 2 000,--<br>Kč 319,--<br>Kč 1 681,--     | 343<br>642 | 311        |
|          | 4.                                                      | Uhrazena faktura od odběratele                                                                 | Kč 24 180,--                                | 221        | 311        |
| <b>B</b> | <b>Vystaven dobropis po zaplacení faktury</b>           |                                                                                                |                                             |            |            |
|          | 1.                                                      | Faktura vystavená odběrateli za materiál<br>v celkové částce<br>DPH 19 %<br>cena bez DPH       | Kč 26 180,--<br>Kč 4 180,--<br>Kč 22 000,-- | 311        | 343<br>642 |
|          | 2.                                                      | Vyskladnění materiálu                                                                          | Kč 20 000,--                                | 542        | 112        |
|          | 3.                                                      | Uhrazena faktura od odběratele                                                                 | Kč 26 180,--                                | 221        | 311        |

|  |    |                                                                                                |                                         |                |     |
|--|----|------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------|----------------|-----|
|  | 4. | Vystaven dobropis (snížení ceny o Kč 2 000,--)<br>v celkové částce<br>DPH 19 %<br>cena bez DPH | Kč 2 000,--<br>Kč 319,--<br>Kč 1 681,-- | <br>343<br>642 | 325 |
|  | 5. | Dodavatel zaplatil dobropis                                                                    | Kč 2 000,--                             | 325            | 221 |

### **Vrubopis**

Daňový vrubopis vystavuje dodavatel svému odběrateli v případě, že je nutné zvýšit celkovou fakturovanou částku, tj. zdanitelné plnění a samozřejmě s ním související daňová povinnost. Daňový vrubopis obsahuje stejné náležitosti jako běžný daňový doklad, dále z tohoto dokladu musí být zřetelné, že se jedná o daňový vrubopis a je nutné, aby na něm bylo uvedeno číslo původního daňového dokladu a rozdíl mezi opraveným a původním základem daně.

**Tabulka 3: Účtování daňového vrubopisu z pohledu dodavatele**

| Varianta | Úč. případ                                              | Text                                                                                           | Částka                                      | MD  | D              |
|----------|---------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------|-----|----------------|
| <b>A</b> | <b>Vystaven daňový vrubopis před zaplacením faktury</b> |                                                                                                |                                             |     |                |
|          | 1.                                                      | Faktura vystavená odběrateli za materiál<br>v celkové částce<br>DPH 19 %<br>cena bez DPH       | Kč 26 180,--<br>Kč 4 180,--<br>Kč 22 000,-- | 311 | <br>343<br>642 |
|          | 2.                                                      | Vyskladnění materiálu                                                                          | Kč 20 000,--                                | 542 | 112            |
|          | 3.                                                      | Vystaven vrubopis (zvýšení ceny o Kč 2 000,--)<br>v celkové částce<br>DPH 19 %<br>cena bez DPH | Kč 2 000,--<br>Kč 319,--<br>Kč 1 681,--     | 311 | <br>343<br>642 |
|          | 4.                                                      | Uhrazena faktura od odběratele                                                                 | Kč 28 180,--                                | 221 | 311            |
| <b>B</b> | <b>Vystaven vrubopis po zaplacení faktury</b>           |                                                                                                |                                             |     |                |
|          | 1.                                                      | Faktura vystavená odběrateli za materiál<br>v celkové částce<br>DPH 19 %<br>cena bez DPH       | Kč 26 180,--<br>Kč 4 180,--<br>Kč 22 000,-- | 311 | <br>343<br>642 |
|          | 2.                                                      | Vyskladnění materiálu                                                                          | Kč 20 000,--                                | 542 | 112            |
|          | 3.                                                      | Uhrazena faktura od odběratele                                                                 | Kč 26 180,--                                | 221 | 311            |

|  |    |                                                                                                |                                         |     |            |
|--|----|------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------|-----|------------|
|  | 4. | Vystaven vrubopis (zvýšení ceny o Kč 2 000,--)<br>v celkové částce<br>DPH 19 %<br>cena bez DPH | Kč 2 000,--<br>Kč 319,--<br>Kč 1 681,-- | 315 | 343<br>642 |
|  | 5. | Úhrada vrubopisu                                                                               | Kč 2 000,--                             | 221 | 315        |

## 2. 1. 2. Účtování z pohledu odběratele

Odběrateli vzniká po převzetí faktury závazek vůči dodavateli zaúčtovaný ve prospěch účtu 321 a na vrub nákladového či majetkového účtu. Závazek odběratele může plynout z dodání materiálu, zboží, energie, z poskytnutých služeb, z prodeje dlouhodobého majetku, z darování předmětů, z reklamací apod. Celková fakturovaná částka je vypočítána jako základ daně, což je hodnota dané dodávky (cena zboží, materiálu apod.), zvýšená o příslušnou daň z přidané hodnoty. Přijatá zdanitelná plnění jsou v daňovém přiznání uvedena v řádcích 310 – 316.

### Uplatnění skonta

Tabulka 4: Účtování skonta z pohledu odběratele

| Varianta | Úč. případ | Text                                                                                             | Částka                                  | MD         | D          |
|----------|------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------|------------|------------|
| A        | 1.         | Faktura přijatá od dodavatele za zboží<br>v celkové částce<br>DPH 19 %<br>cena bez DPH           | Kč 5 950,--<br>Kč 950,--<br>Kč 5 000,-- | 343<br>131 | 321        |
|          | 2.         | Úhrada dodavateli v částce snížené o skonto<br>z fakturované částky (3 %)                        | Kč 5 771,--                             | 321        | 221        |
|          | 3.         | Zaúčtování skonta ve výši<br>DPH 19 % připadající na skonto<br>snížení tržby o dané skonto       | Kč 179,--<br>Kč 28,60<br>Kč 150,40      | 321        | 343<br>131 |
|          | 4.         | Zboží převedeno do skladu                                                                        | Kč 4 849,60                             | 132        | 131        |
| B        | 2.         | Úhrada dodavateli ve výši fakturované<br>částky na bankovní účet                                 | Kč 5 950,--                             | 321        | 221        |
|          | 3.         | Zaúčtování skonta (3 %) ve výši<br>DPH 19 % připadající na skonto<br>snížení tržby o dané skonto | Kč 179,--<br>Kč 28,60<br>Kč 150,40      | 221        | 343<br>131 |

### **Vrubopis**

Daňový vrubopis je odběrateli vystaven, je-li nutné zvýšit fakturovanou částku, to znamená, je zvýšeno zdanitelné plnění a samozřejmě dochází k růstu i původní daňové povinnosti.

**Tabulka 5: Účtování daňového vrubopisu z pohledu odběratele**

| Variant  | Úč. případ                                              | Text                                                                                                     | Částka                                      | MD             | D   |
|----------|---------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------|----------------|-----|
| <b>A</b> | <b>Vystaven daňový vrubopis před zaplacením faktury</b> |                                                                                                          |                                             |                |     |
|          | 1.                                                      | Faktura přijatá od dodavatele za nákup materiálu<br>v celkové částce<br>DPH 19 %<br>cena bez DPH         | Kč 26 180,--<br>Kč 4 180,--<br>Kč 22 000,-- | <br>343<br>111 | 321 |
|          | 2.                                                      | Dodavatel vystavil vrubopis (zvýšení ceny o Kč 2 000,--)<br>v celkové částce<br>DPH 19 %<br>cena bez DPH | Kč 2 000,--<br>Kč 319,--<br>Kč 1 681,--     | <br>343<br>111 | 321 |
|          | 3.                                                      | Materiál převzat na sklad                                                                                | Kč 23 168,--                                | 112            | 111 |
|          | 4.                                                      | Faktura uhrazena z bankovního účtu                                                                       | Kč 28 180,--                                | 321            | 221 |
| <b>B</b> | <b>Vystaven vrubopis po zaplacení faktury</b>           |                                                                                                          |                                             |                |     |
|          | 1.                                                      | Faktura přijatá od dodavatele za nákup materiálu<br>v celkové částce<br>DPH 19 %<br>cena bez DPH         | Kč 26 180,--<br>Kč 4 180,--<br>Kč 22 000,-- | <br>343<br>111 | 321 |
|          | 2.                                                      | Uhrazena faktura od dodavatele z bank. účtu                                                              | Kč 26 180,--                                | 321            | 221 |
|          | 4.                                                      | Materiál převzat na sklad                                                                                | Kč 23 681,--                                | 112            | 111 |
|          | 5.                                                      | Úhrada závazku plynoucího z vrubopisu                                                                    | Kč 2 000,--                                 | 325            | 221 |

### **Dobropis**

Daňový dobropis obdrží odběratel od dodavatele v případě, že byla snížena fakturovaná částka a zároveň tedy i daňová povinnost.

**Tabulka 6: Účtování daňového dobropisu z pohledu odběratele**

| Varianta | Úč. případ                                              | Text                                                                                                            | Částka                                      | MD                    | D   |
|----------|---------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------|-----------------------|-----|
| <b>A</b> | <b>Vystaven daňový dobropis před zaplacením faktury</b> |                                                                                                                 |                                             |                       |     |
|          | 1.                                                      | Faktura přijatá od dodavatele za nákup materiálu<br>v celkové částce<br>DPH 19 %<br>cena bez DPH                | Kč 26 180,--<br>Kč 4 180,--<br>Kč 22 000,-- | <br>343<br>111        | 321 |
|          | 2.                                                      | Dodavatel vystavil dobropis (snížení ceny o Kč 2 000,--)<br>v celkové částce<br>DPH 19 %<br>cena bez DPH        | Kč 2 000,--<br>Kč 319,--<br>Kč 1 681,--     | 321<br><br>343<br>111 |     |
|          | 3.                                                      | Materiál převzat na sklad                                                                                       | Kč 20 319,--                                | 112                   | 111 |
|          | 4.                                                      | Faktura uhrazena z bankovního účtu                                                                              | Kč 24 180,--                                | 321                   | 221 |
| <b>B</b> | <b>Vystaven daňový dobropis po zaplacení faktury</b>    |                                                                                                                 |                                             |                       |     |
|          | 1.                                                      | Faktura přijatá od dodavatele za nákup materiálu<br>v celkové částce<br>DPH 19 %<br>cena bez DPH                | Kč 26 180,--<br>Kč 4 180,--<br>Kč 22 000,-- | <br>343<br>111        | 321 |
|          | 2.                                                      | Uhrazena faktura od dodavatele z bank. účtu                                                                     | Kč 26 180,--                                | 321                   | 221 |
|          | 3.                                                      | Dodavatel vystavil daňový dobropis (snížení ceny o Kč 2 000,--)<br>v celkové částce<br>DPH 19 %<br>cena bez DPH | Kč 2 000,--<br>Kč 319,--<br>Kč 1 681,--     | 315<br><br>343<br>111 |     |
|          | 4.                                                      | Materiál převzat na sklad                                                                                       | Kč 20 319,--                                | 112                   | 111 |
|          | 5.                                                      | Úhrada dobropisu od dodavatele                                                                                  | Kč 2 000,--                                 | 221                   | 315 |

**A - konto platby (proforma faktura, „předfaktura“)**

A - konto platby jsou platby předem, ale v žádném případě se nejedná o zálohy, to znamená, že tyto platby nepodléhají dani z přidané hodnoty. Odběratel uhradí svému dodavateli předem určitou částku peněz. Dodavatel zaúčtuje tuto situaci na vrub 221 a ve

prospěch 311, následně vystaví fakturu a vyúčtuje A-konto platbu. Odběratel účtuje na vrub 321 a ve prospěch 211 a po obdržení faktury vyúčtuje A-konto platbu.

## **2. 2. Fakturace z a do členských zemí Evropské unie**

### **2. 2. 1. Dovoz zboží z Evropské unie**

Pořízením zboží z jiného státu Evropské unie se rozumí:

- nabytí práva nakládat se zbožím jako vlastník, pokud bylo zboží kupujícím odesláno nebo přepraveno, a to osobou registrovanou k dani v jiném členském státě, pořizovatelem nebo zmocněnou třetí osobou,
- přemístění zboží z jiného členského státu do tuzemska osobou registrovanou k dani v jiném členském státě za účelem dodání zboží českému kupujícímu,
- přemístění zboží z jiného členského státu do tuzemska českým plátcem a jeho použití pro uskutečnění ekonomické činnosti v tuzemsku,

V rámci zákona o DPH se nejedná o pořízení zboží v případě, že bylo zboží dodáno s instalací nebo montáží, kterou provádí osoba dodávající zboží, a nebo je-li zboží zasíláno. V těchto případech se při určování daně postupuje jiným způsobem, který je odlišný od pořízení zboží.

Povinnost přiznat daň vzniká ke dni vystavení daňového dokladu (daňový doklad byl vystaven do 15. dne měsíce, který následuje po měsíci, v němž bylo zboží pořízeno) nebo k 15. dni měsíce, který následuje po měsíci, v němž bylo zboží pořízeno.

Od daně je osvobozeno pořízení zboží provedené osobou, která není založena za účelem podnikání, v případě, že celková hodnota pořízeného zboží nepřesáhne Kč 326 000,--.

Pro přepočet základu daně použije účetní jednotka kurz devizového trhu vyhlášený ČNB. Je-li daňový doklad vystaven v průběhu kalendářního měsíce, který následuje po měsíci, v němž bylo pořízeno zboží, do 15. dne a plátce obdržel tento doklad před podáním daňového přiznání, může být zboží oceněno pevným kurzem (viz Kurzové rozdíly) měsíce, ve kterém bylo zboží pořízeno. Závazek vůči dodavateli, odvod daně i nárok na odpočet jsou oceněny pevným kurzem měsíce následujícího.

Místem plnění je, při přepravě zboží mezi členskými státy, místo zahájení přepravy; u přepravy poskytované osobou registrovanou k dani v jiném členském státě, stát objednatele a při odeslání zboží a nebo dopravuje-li si zboží sám pořizovatel, místo, kde se zboží nachází.

Daňový doklad má obvyklé náležitosti, ale tuzemský kupující je povinen fakturu doplnit o sazbu daně, daň a základ daně v české měně.

## **Účtování**

Při dovozu zboží ze členských zemí Evropské unie je možné využít více způsobů účtování pro zachycení daňové povinnosti a nároku na odpočet. Záleží na účetní jednotce, kterou z možností zvolí. Vždy platí, že daňová povinnost bude v daňovém přiznání zachycena v řádku 220 nebo 225 a nárok na odpočet v řádcích 320 - 326. Je důležité podotknout, že hodnota zboží při pořízení a následně na příjemce může být odlišná. Tento rozdíl bude způsoben změnou devizového kurzu a je nutné danou odchylku na příslušný majetkový účet zaúčtovat.

### **a) 1. možnost; využití účtu vnitřního zúčtování – 395**

Ke dni, kdy vzniká účetní jednotce povinnost přiznat daň se zaúčtuje DPH na vrub účtu 395 a ve prospěch účtu 343. Ve stejném měsíci má účetní jednotka po splnění určitých podmínek, které jsou stanoveny zákonem o DPH, nárok na odpočet daně. Tento nárok je zaznamenán na vrub 343 a ve prospěch 395.

### **b) 2. možnost; účtováno na účet 378 – jiné pohledávky**

V den přijetí faktury od dodavatele vzniká účetní jednotce daňová povinnost. Podle této metody bude daň na vstupu evidována jako pohledávka, účtovaná na vrub účtu 378 a ve prospěch účtu 343. Uplatní-li účetní jednotka nárok na odpočet sníží se jiná pohledávky ve prospěch 378 a zároveň i závazek vůči státu na vrub účtu 343.

### **c) 3. možnost; vytvoření vlastních účtů pro zachycení DPH**

Účetní jednotka nezaznamenává daň z přidané hodnoty při pořízení zboží z Evropské unie na obecně používaný účet 343, ale sama vytvoří vhodné účty, které jí vyhovují. Daňová povinnost může být pak zaúčtována např. na vrub účtu 843 a ve prospěch účtu 844 a nárok na odpočet ve stejném měsíci účtován na vrub 844 a ve prospěch 843. Účty 843 a 844 si může účetní jednotka nazvat například DPH – Evropská unie a je nutné, aby tyto účty byly propojeny s přiznáním o DPH.

### **d) 4. možnost; účtování DPH na analytických účtech účtu 343**

Účetní jednotka účtuje DPH při pořízení zboží z EU na analytické účty k syntetickému účtu 343. Účty mohou být označeny jako 343.1 – nárok na odpočet DPH při pořízení z EU a 343.2 – daňová povinnost při pořízení z EU. Po převzetí faktury musí tuzemský odběratel daňovou povinnost vypočítat a přiznat, vzniká mu daňový závazek ve

prospěch účtu 343.2, ale současně má nárok daný závazek o tutéž částku snížit, splní-li podmínky pro možný odpočet, na vrub účtu 343.1. Výsledná daňová povinnost je nulová.

## **2. 2. 2. Vývoz zboží do Evropské unie**

Za dodané zboží do Evropské unie, je považováno zboží, které bylo skutečně odesláno nebo přepraveno do jiného členského státu.

Daňová povinnost vzniká dnem uskutečnění zdanitelného plnění nebo dnem obdržení platby od odběratele; záleží, který z těchto dnů nastane dříve.

Pokud je zboží dopraveno do členského státu osobě registrované k dani, je dodání zboží osvobozeno od daně.

Tuzemský dodavatel, který prodává zboží do jiného členského státu osobě registrované k dani má povinnost podat tzv. souhrnné hlášení o dodání zboží do jiného členského státu.

### ***Účtování***

Při exportu zboží do zemí EU účetní jednotka neúčtuje o dani z přidané hodnoty. Vystaví pouze fakturu v odpovídající částce bez daně a zaznamená transakci do daňového přiznání, konkrétně na řádek číslo 410.

## **2. 3. Fakturace s třetími zeměmi**

### **2. 3. 1. Dovoz zboží**

Za dovoz zboží je považován vstup zboží z třetí země na území Evropského společenství, nebo vrácení zboží do tuzemska po přechodném umístění ve svobodném pásmu nebo svobodném skladu.

Daňová povinnost při dovozu vzniká dnem, ve kterém zároveň vzniká povinnost uhradit clo. Plátce je povinen daň zahrnout do daňového přiznání za období, ve kterém bylo zboží propuštěno do volného režimu.

Od daně je osvobozeno zboží, které je zároveň osvobozeno od cla, a nebo zboží, které by bylo od daně osvobozeno v rámci tuzemského obchodování.

Základem daně je součet základů pro vyměření cla zvýšené o clo, další poplatky a spotřební daň. Daň je vybírána v zemi, kam je zboží dopraveno.



Daňovým dokladem je rozhodnutí o propuštění zboží do celního režimu, ve kterém vzniká daňová povinnost nebo rozhodnutí o vyměřené dani v případě, že je zboží vráceno ze svobodného pásma nebo ze svobodného skladu; tyto doklady jsou jednotnými správními doklady.

V případě, že kupující v tuzemsku není plátce daně, celní úřad od něho vybírá clo i daň při dovozu zboží. Daň se stává součástí ceny dovezeného zboží.

### ***Účtování***

Účetní jednotce je před převzetím faktury vypočteno clo z fakturované částky, která nezahrnuje daň z přidané hodnoty. Clo se stává součástí pořizovací ceny zboží a zároveň je závazkem vůči celnímu úřadu, popřípadě k úřadu finančnímu, na základě dohody. Tento závazek je následně uhrazen z bankovního účtu nebo pokladny. Vznik daňové povinnosti při dovozu zboží ze třetí země je možné účtovat na vrub 395 nebo 378, volba účtu je v dispozici účetní jednotky, a ve prospěch účtu 343. V daňovém přiznání se tato povinnost zachytí na řádku 260 nebo 265. Má-li účetní jednotka nárok na odpočet, jeho uplatnění se zaúčtuje na vrub 343 a ve prospěch účtu 395 (378). Zápis do daňového přiznání bude proveden na řádky číslo 340 či 345.

## **2. 3. 2. Vývoz zboží**

Vývozem zboží je výstup zboží z území Evropského společenství nebo umístění zboží ve svobodném pásmu nebo skladu, které jsou v tuzemsku. Zboží je tedy propuštěno do celního režimu vývoz nebo vstoupilo do třetí země a tento vstup je potvrzen daňovým dokladem.

Vývoz zboží je osvobozen od daně s nárokem na odpočet.

Pokud je poskytnuta přeprava zboží do třetí země, neuplatňuje se daň na výstupu a daň je zaplácena až ve třetí zemi objednatelem.

Daňovým dokladem je rozhodnutí o propuštění zboží do celního režimu vývoz nebo rozhodnutí celního orgánu o umístění zboží ve svobodném pásmu (skladu); jednotné správní doklady.

### ***Účtování***

Účetní jednotka vystavuje fakturu zahraničnímu odběrateli. Neúčtuje o DPH, protože vývoz je od daně osvobozen. Učiní pouze poznámku o vývozu v daňovém přiznání na řádek 430.

### 3. Zálohy

Zálohou se rozumí přijetí či poskytnutí platby před samotnou dodávkou zboží či služeb, to je před uskutečněním zdanitelného plnění. Záloha je spojena s daňovou povinností. Po přijetí zálohy vzniká povinnost přiznat daň na výstupu, přestože neexistuje daňový doklad, ale uplatnit nárok na odpočet z uhrazené zálohy je možné až po obdržení příslušné faktury. Při poskytnutí zálohy vzniká také povinnost přiznat daň, ale na vstupu, ale samotná daňová povinnost vzniká až v den vystavení faktury.

Se zálohami jsou spojeny tři důležité doklady a to je zálohovaná faktura, která není daňovým dokladem, daňový doklad k záloze a daňový doklad zdanitelného plnění. Záloha je peněžní částka, která je rozdělena na základ daně a daň, která je odváděna státu.

Pořizuje-li účetní jednotka zboží z jiného členského státu EU vzniká jí daňová povinnost, a to včetně záloh, pokud zahraniční dodavatel vystaví daňový doklad na přijatou zálohu. Je-li účetní jednotce poskytnuta služba od zahraničního dodavatele, který je registrován k dani, povinnost přiznat daň má účetní jednotka při uskutečnění zdanitelného plnění nebo při zaplacení. Zálohy u poskytovaných služeb jsou od daně osvobozeny.

Z účetního hlediska je nesmyslné počítat daň z přidané hodnoty ze zálohy a při uskutečnění zdanitelného plnění i z celkové fakturované částky. Logické, z pohledu účetního, by bylo zálohu nezdanit a daň odvádět až z konečné fakturované částky. Naproti tomu zákon o DPH preferuje způsob samostatného účtování, a to z důvodu lepšího zaznamenání a přenesení daňové povinnosti do daňového přiznání.

Zálohy v účetnictví je možné účtovat řadou způsobů. Několik příkladů účtování je názorně zobrazeno při řešení následujícího příkladu (Poradce 2004).

#### **Zadání příkladu:**

Firma Smrk, a. s. zabývající se výrobou nábytku poskytla svému dodavateli dřeva zálohu ve výši Kč 119 000,-- (cena je včetně DPH). Za dva týdny byla do firmy doručena faktura od dodavatele v celkové částce Kč 357 000,-- (cena je včetně DPH). Firma Smrk, a. s. vyúčtovala poskytnutou zálohu a uhradila svému dodavateli zbývajících část svého závazku.

### 3. 1. Varianta navržená Metodickým výborem Komory auditorů ČR

#### a) z pohledu dodavatele

Tabulka 7: Účtování přijaté zálohy podle Komory auditorů ČR

| Úč. případ | Text                                                                          | Částka                                         | MD         | D          |
|------------|-------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------|------------|------------|
| 1.         | Přijata záloha                                                                | Kč 119 000,--                                  | 221        | 324        |
| 2.         | Vyúčtování DPH ze zálohy                                                      | Kč 19 000,--                                   | 378        | 343        |
| 3.         | Úhrada daně ze zálohy                                                         | Kč 19 000,--                                   | 343        | 221        |
| 4.         | Vystavena faktura<br>celková fakturovaná částka<br>DPH 19 %<br>částka bez DPH | Kč 357 000,--<br>Kč 57 000,--<br>Kč 300 000,-- | 311        | 343<br>601 |
| 5.         | Vyúčtování zálohy<br>DPH ze zálohy                                            | Kč 119 000,--<br>Kč 19 000,--                  | 324<br>343 | 311<br>378 |
| 6.         | Úhrada od odběratele                                                          | Kč 238 000,--                                  | 221        | 311        |
| 7.         | Úhrada DPH                                                                    | Kč 38 000,--                                   | 343        | 221        |

#### b) z pohledu odběratele

Tabulka 8: Účtování poskytnuté zálohy podle Komory auditorů ČR

| Úč. případ | Text                                                                        | Částka                                         | MD         | D          |
|------------|-----------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------|------------|------------|
| 1.         | Poskytnuta záloha                                                           | Kč 119 000,--                                  | 314        | 221        |
| 2.         | Vyúčtování DPH ze zálohy                                                    | Kč 19 000,--                                   | 343        | 379        |
| 3.         | Přijaté DPH ze zálohy                                                       | Kč 19 000,--                                   | 221        | 343        |
| 4.         | Přijata faktura<br>celková fakturovaná částka<br>DPH 19 %<br>částka bez DPH | Kč 357 000,--<br>Kč 57 000,--<br>Kč 300 000,-- | 343        | 321<br>501 |
| 5.         | Vyúčtování zálohy<br>DPH ze zálohy                                          | Kč 119 000,--<br>Kč 19 000,--                  | 321<br>379 | 314<br>343 |
| 6.         | Úhrada dodavateli                                                           | Kč 238 000,--                                  | 321        | 221        |
| 7.         | Úhrada DPH                                                                  | Kč 38 000,--                                   | 221        | 343        |

Za výhodu této varianty lze považovat účtování o celém závazku (respektive pohledávce) ze zálohy a o celkové faktuře (přijaté i vystavené). Nevýhodou je, že účtování zvyšuje bilanční sumu a nemá přirozenou vazbu na daňové přiznání ze zdanitelných plnění.

### 3. 2. Varianta navrhovaná Koordinačním výborem Komory daňových poradců ČR

**a) z pohledu dodavatele** (čísla syntetických účtů uvedených v příloze 1 jsou doplněna o účty analytické)

**Tabulka 9: Účtování přijaté zálohy podle Komory daňových poradců ČR**

| Úč. případ | Text                                                                          | Částka                                         | MD             | D              |
|------------|-------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------|----------------|----------------|
| 1.         | Přijata záloha                                                                | Kč 119 000,--                                  | 221            | 324.2          |
| 2.         | Vyúčtování DPH ze zálohy                                                      | Kč 19 000,--                                   | 324.2          | 343.2          |
| 3.         | Vystavena faktura<br>celková fakturovaná částka<br>DPH 19 %<br>částka bez DPH | Kč 357 000,--<br>Kč 57 000,--<br>Kč 300 000,-- | 311.1          | 343.1<br>601   |
| 4.         | Vyúčtování zálohy<br>DPH ze zálohy                                            | Kč 119 000,--<br>Kč 19 000,--                  | 324.1<br>343.2 | 311.1<br>311.2 |
| 5.         | Dorovnání DPH                                                                 | Kč 19 000,--                                   | 311.2          | 324.2          |

324.1 – záloha vyúčtování

343.2 – DPH z přijaté zálohy

324.2 – přijatá záloha včetně DPH

311.1 – Přijaté zdanitelné plnění

343.1 – DPH z přijatého zdanitelného plnění

311.2 – DPH ze zálohy připadající na pohledávku

**b) z pohledu odběratele** (čísla syntetických účtů uvedených v příloze 1 jsou doplněna o účty analytické)

**Tabulka 10: Účtování poskytnuté zálohy podle Komory daňových poradců ČR**

| Úč. případ | Text                                                                        | Částka                                         | MD           | D     |
|------------|-----------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------|--------------|-------|
| 1.         | Poskytnuta záloha                                                           | Kč 119 000,--                                  | 314.2        | 221   |
| 2.         | Vyúčtování DPH ze zálohy                                                    | Kč 19 000,--                                   | 343.2        | 314.2 |
| 3.         | Přijata faktura<br>celková fakturovaná částka<br>DPH 19 %<br>částka bez DPH | Kč 357 000,--<br>Kč 57 000,--<br>Kč 300 000,-- | 343.1<br>501 | 321.1 |

|    |                   |               |       |       |
|----|-------------------|---------------|-------|-------|
| 4. | Vyúčtování zálohy | Kč 119 000,-- | 321.2 | 314.1 |
|    | DPH ze zálohy     | Kč 19 000,--  | 321.1 | 343.2 |
| 5. | Dorovnání DPH     | Kč 19 000,--  | 314.2 | 321.2 |

314.1 – vyúčtování zálohy

321.1 – zdanitelné plnění

314.2 – poskytnutí zálohy včetně DPH

321.2 – DPH ze zálohy připadající  
na závazek

Výhodou při tomto způsobu účtování je, že závazek (pohledávka) ze zálohy se snižuje o daňovou povinnost a účtuje se o celé vystavené (přijaté) faktuře, o celém DPH a o kompenzaci DPH. Problém je v tom, že účetnictví nedává přímé podklady pro daňové přiznání ze zdanitelných plnění a bude nutné provést kompenzaci účtů 343.1 a 343.2 tak, aby výsledné saldo bylo zaznamenáno do jednoho řádku přiznání k DPH.

### 3. 3. Varianta z využitím účtu vnitřního zúčtování

#### a) z pohledu dodavatele

**Tabulka 11: Účtování přijaté zálohy pomocí účtu vnitřního zúčtování**

| Úč. případ | Text                                                                          | Částka                                   | MD             | D              |
|------------|-------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------|----------------|----------------|
| 1.         | Přijata záloha – základ daně                                                  | Kč 100 000,--                            | 221            | 324            |
| 2.         | Přijata záloha - DPH                                                          | Kč 19 000,--                             | 221            | 343            |
| 3.         | Doúčtování závazku                                                            | Kč 19 000,--                             | 395            | 324            |
| 4.         | Vystavena faktura<br>celková fakturovaná částka<br>DPH 19 %<br>částka bez DPH | Kč 0,--<br>Kč 38 000,--<br>Kč 200 000,-- | <br>311<br>311 | <br>343<br>601 |
| 5.         | Vyúčtování zálohy do výnosů                                                   | Kč 100 000,--                            | 311            | 601            |
| 6.         | Zápočet zálohy                                                                | Kč 100 000,--                            | 324            | 311            |
| 7.         | Úhrada od odběratele                                                          | Kč 238 000,--                            | 221            | 311            |
| 8.         | Pomocný zápis                                                                 | Kč 19 000,--                             | 324            | 395            |

#### b) z pohledu odběratele

**Tabulka 12: Účtování poskytnuté zálohy pomocí účtu vnitřního zúčtování**

| Úč.případ | Text                            | Částka        | MD  | D   |
|-----------|---------------------------------|---------------|-----|-----|
| 1.        | Poskytnuta záloha – základ daně | Kč 100 000,-- | 314 | 221 |

|    |                              |               |     |     |
|----|------------------------------|---------------|-----|-----|
| 2. | Poskytnuta záloha - DPH      | Kč 19 000,--  | 343 | 221 |
| 3. | Doúčtování pohledávky        | Kč 19 000,--  | 314 | 395 |
| 4. | Přijata faktura              |               |     |     |
|    | celková fakturovaná částka   | Kč 0,--       |     |     |
|    | DPH 19 %                     | Kč 38 000,--  | 343 | 321 |
|    | částka bez DPH               | Kč 200 000,-- | 501 | 321 |
| 5. | Vyúčtování zálohy do nákladů | Kč 100 000,-- | 501 | 321 |
| 6. | Zápočet zálohy               | Kč 100 000,-- | 321 | 314 |
| 7. | Úhrada dodavateli            | Kč 238 000,-- | 321 | 221 |
| 8. | Pomocný zápis                | Kč 19 000,--  | 395 | 314 |

Přímá vazba účtování na daňové přiznání a zaúčtování celé konečné faktury jsou výhodou této varianty, ale za nevýhody lze považovat to, že na faktuře musí být celková fakturovaná částka zaznamenána pouze v textové části a v tabulkové části, ze které se vychází při účtování, je uveden základ daně a daň ze zdanitelného plnění (respektive rozdíl celkové částky a zálohy).

## 4. Kursové rozdíly

Všechny účetní jednotky v České republice jsou povinny vést účetnictví v peněžních jednotkách české měny. V případě pohledávek, závazků, cenin, cenných papírů a derivátů, podílů na osobních společnostech a devizových hodnot vyjádřených v cizí měně, je účetní jednotka povinna dle zákona číslo 563/1991 Sb., o účetnictví, použít souběžně i měnu cizí.

Majetek a závazky evidované v cizí měně jsou účetní jednotkou přepočítávány na české koruny pomocí kurzu devizového trhu, který je stanoven Českou národní bankou, a to v okamžiku ocenění, kterým se rozumí:

- a) uskutečnění účetního případu (při úhradě závazku, inkasu pohledávky, postoupení pohledávky, úhradě úvěru, převodu záloh, vkladu pohledávky nebo převzetí dluhu),
- b) konec rozvahového dne nebo jiný okamžik, ke kterému se sestavuje účetní závěrka. Přepočet je vyžadován u pohledávek, závazků, cenin, cenných papírů a jejich derivátů apod.

Kurzové rozdíly nevznikají při oznámení o změně věřitele u dlužníka a u věřitele, jestliže za dlužníka bude plnit jiný dlužník, nebo pokud dojde k dohodě o změně zahraniční měny a také při splácení peněžního vkladu do osobní společnosti (Ryneš 2005).

### 4. 1. Druhy používaných kurzů v průběhu účetního období

- a) Platné směnné kurzy, které jsou vyhlášovány Českou národní bankou ke dni uskutečnění účetního případu. Účetní jednotka vychází z kurzovního lístku ČNB. Česká národní banka vyhláší aktuální denní kurz po 14. hodině pracovního dne. Zde vzniká problém pro účetní jednotku, protože ta musí přímo ve svých směrniciích rozhodnout, zda za denní kurz bude považován aktuální kurz příslušného dne, což znamená, že zaúčtuje účetní operace v cizí měně až po 14. hodině, nebo denním kurzem bude kurz vyhlášený ČNB z předcházejícího dne.
- b) Pevnými kurzy se rozumí kurzy stanovené vnitřním předpisem účetní jednotky. Výše pevného kurzu je určena na základě kurzu devizového trhu vyhlášeného Českou národní bankou a tento kurz může účetní jednotka používat pouze po předem stanovené období (maximálně jedno účetní období).

Kurzem devizového trhu, na jehož základě se stanoví pevný kurz, je chápán kurz vyhlášený ČNB k 1. dni daného období, po které bude kurz používán.

V průběhu období je možné kurz měnit, ale pokud je vyhlášena revalavace či devalavace, je nutné kurz změnit vždy.

- c) zvláštní případy použití denních kurzů ke dni uskutečnění účetního případu:
- účetní jednotka, která nakupuje nebo prodává cizí měnu za českou, může k okamžiku ocenění použít kurz, za který byly tyto částky nakoupeny,
  - účetní jednotka použije jeden kurz pro vyúčtování komplexního účetního případu v cizí měně, například při vyúčtování služební cesty,
  - účetní jednotka přepočítá přijaté zdanitelné plnění v cizí měně (Ryneš 2005).

Účetní jednotka je povinna uvést ve vnitropodnikové směrnici způsob kursového přepočtu, který je také přílohou účetní závěrky. Vnitropodniková směrnice musí obsahovat: **používaný kurz** (je-li používán platný směnný kurz vyhlášený ČNB a zda je z aktuálního či předešlého dne, nebo pevný kurz spolu s jeho platností a stanovením výchozího kurzu a i zvláštní použití denního kurzu); **účetní případy**, pro které budou jednotlivé kurzy použity a vymezení **okamžiku uskutečnění účetního případu**.

## 4. 2. Účtování kursových rozdílů

O kursových rozdílech účtuje účetní jednotka v průběhu účetního období a k rozvahovému dni.

### 4. 2. 1. Kursové rozdíly v průběhu účetního období

Při vzniku kursového rozdílu v průběhu účetního období použije účetní jednotka účet 563 a nebo účet 663. Výše daného kursového rozdílu vznikne odečtením částky po přepočtu kurzem, ve kterém byly pohledávky, závazky, úvěry apod. vedené v cizí měně oceněny v den uskutečnění účetního případu, a částky přepočtené kurzem v den jejich úhrady nebo prodeje dle bankovního výpisu. Kursový rozdíl se účtuje souvztažně z majetkovým účtem.

Pokud vzniká závazek z úvěru nebo půjčky postupně a dochází k postupnému splácení tohoto závazku, může účetní jednotka vyčíslit kursový rozdíl metodou FIFO nebo metodou váženého aritmetického průměru kurzů za období, na které je úvěr nebo půjčka poskytnuta.

Při postupném splácení pohledávek a závazků dochází k pohybu peněžních prostředků, které jsou také vyjádřeny v domácí i zahraniční měně a opět vznikají kursové rozdíly.

Ty se zaúčtují na vrub účtu 563 nebo ve prospěch účtu 663 na základě jednotlivých účetních případů, případně až k rozvahovému dni, souvztažně s bankovním účtem (pokladnou).



Průběžné účtování kurzových rozdílů není nutné, ale má význam hlavně z hlediska zjištění aktuální informace o výsledku hospodaření účetní jednotky. Používá-li účetní jednotka roční pevný kurz, je zřejmé, že o kurzových rozdílech v průběhu účetního období neúčtuje.

#### **4. 2. 2. Kurzové rozdíly k rozvahovému dni**

Pohledávky, závazky, ceniny v cizí měně, valutová pokladna, devizový účet se přepočítávají k rozvahovému dni aktuálním kurzem devizového trhu, který je vyhlášen Českou národní bankou. Rozdíl z přecenění se opět účtuje na vrub účtu 563 nebo ve prospěch účtu 663 souvztažně s příslušným majetkovým účtem.

#### **4. 2. 3. Kurzový rozdíl a fakturace**

Vystaví-li český dodavatel fakturu v cizí měně za zdanitelné plnění, musí přepočítat dané plnění i na měnu českou dle aktuálního směného kurzu devizového trhu vyhlášeného ČNB, který je platný v den vzniku daňové povinnosti. Na faktuře musí být uveden základ daně i daň v českých korunách.

Zahraniční odběratel musí uznat základ daně i daň, které jsou na faktuře vypočteny, protože si nemůže uplatnit jinou výši daně. Pro odběratele je tedy efektivní zúčtovat fakturu ve stejném kurzu, který byl použit dodavatelem. Samozřejmě, že odběratel musí možnost tohoto účtování zaznamenat ve své vnitropodnikové směrnici (Ryneš 2005).

### **4. 3. Působení změny kurzu na kurzové rozdíly**

Tabulka 13: Vliv změny kurzu na kurzové rozdíly

| <b>Změna kurzu<br/>Kč/EUR</b> |           | <b>Pohledávka<br/>EUR 100,--</b> |                 | <b>Závazek<br/>EUR 100,--</b> |                 |
|-------------------------------|-----------|----------------------------------|-----------------|-------------------------------|-----------------|
| <b>Z</b>                      | <b>NA</b> | <b>Částka</b>                    | <b>Účtování</b> | <b>Částka</b>                 | <b>Účtování</b> |
| 29,90                         | 30,6      | Kč 2 990,--                      | 311/602         | Kč 2 990,--                   | 518/321         |
|                               |           | Kč 3 600,--                      | 221/311         | Kč 3 600,--                   | 321/221         |
|                               |           | <b>Kč + 610,--</b>               | <b>311/663</b>  | <b>Kč - 610,--</b>            | <b>563/321</b>  |
| 29,90                         | 29,--     | Kč 2 990,--                      | 311/602         | Kč 2 990,--                   | 518/321         |
|                               |           | Kč 2 900,--                      | 221/311         | Kč 2 900,--                   | 321/221         |
|                               |           | <b>Kč - 90,--</b>                | <b>563/311</b>  | <b>Kč + 90,--</b>             | <b>321/663</b>  |

Zvýšení devizového kurzu je výhodou pro dodavatele, protože jejich pohledávka bude mít v době úhrady vyšší hodnotu. Naproti tomu pro odběratele znamená nárůst kurzu zvýšení nákladů a také zvýšení dlužné částky.

Pokles devizového kurzu je příznivý pro odběratele, protože jeho dluh vůči věřiteli se snižuje, ale dodavatel při depreciaci kurzu obdrží za svůj výkon v době úhrady, po přepočtu kurzem, částku nižší než tu, která byla původně fakturována.

## 5. Směnky

Směnka je individuálně vydávaný dlužný cenný papír úvěrového charakteru, jehož obsahem je slib zaplatit v budoucnu přesně stanovenou částku. Směnku lze postupně převádět na řadu majitelů pomocí rubopisu či indosamentu.

### 5. 1. Podstatné náležitosti směnky

- a) označení, že jde o směnku,
- b) příkaz či slib zaplatit určitou peněžní částku,
- c) jméno směnečníka, což je osoba, která má platit (pouze u směnky cizí),
- d) údaj o splatnosti:
  - vista směnka (směnka na viděnou) je splatná při předložení,
  - časová vista směnka je splatná den po předložení,
  - data směnka je splatná do určitého data,
  - fixní směnka je splatná k danému datu,
- e) údaj o místě, kde je směnka splatná,
- f) jméno osoby, které má být zapláceno,
- g) datum a místo vystavení směnky,
- h) podpis výstavce směnky.

Nastane-li situace, že směnka nemá všechny podstatné náležitosti, je považována za neplatnou.

### 5. 2. Druhy směnek

Směnka vlastní obsahuje příslib dlužníka (vystavovatele směnky), že zaplatí částku, která je uvedena na směnce osobě věřitele (remitenta).

Ve směnce cizí prikazuje výstavce (trasant) třetí osobě (směnečníkovi či trasátovi), aby místo něho zaplatila dlužnou částku věřiteli (remitentovi). Zúčastněny jsou tři osoby. Podepíše-li směnečník směnku, jedná se o tzv. akceptaci směnky.

Trata je směnka, ve které osoba vystupuje jako směnečný dlužník. Rimesa je naopak směnka, v níž je osoba věřitelem, a to buď remitentem, prvním vlastníkem cenného papíru, nebo indosatářem, dalším majitelem, na kterého byla směnka řádně převedena (Munzar, Kleisner 1996).

Směnku je možné prodat peněžnímu ústavu. Eskontem se nazývá převod směnečného práva na banku za úplatu. Nabízena k odkupu je směnka splatná v budoucnu. Z nominální hodnoty směnky je sražen diskont za období od dne eskontu do splatnosti směnky. Věřitelem se po eskontu směnky stává banka. V případě, že v den splatnosti není směnka dlužníkem uhrazena, banka vrací cenný papír původnímu věřiteli a zároveň vyžaduje splacení dlužné peněžní částky. Věřitel na svoje náklady vymáhá dluh od dlužníka.

### **5. 3. Účtování o směnkách**

Směnka v podnikání může sloužit k různým účelům – jako:

- a) cenný papír pro uložení volných peněžních prostředků účtová skupina 25x,
- b) pohledávka, která se účtuje ve skupině 31x,
- c) záruka zaznamenaná v podrozvahové evidenci 75x – 79x,
- d) prostředek placení 32x nebo 47x,
- e) nástroj úvěrového krytí, v případě eskontního úvěru účtová skupina 23x.

Směnky se oceňují v nominální hodnotě, která zahrnuje fakturovanou částku zvýšenou o příslušný úrok.

*Pro zachycení směnky v účetnictví jsou obecně užívány tyto účty*

312 – směnky k inkasu pro vydané faktury, které uhradil odběratel směnkou,

313 – pohledávky za eskontované cenné papíry, když je směnka k inkasu předložena před datem splatnosti bance, od které je následně poskytnut eskontní úvěr,

322 – směnky k úhradě (krátkodobé) v případě, že dlužník hradí svůj dluh vůči dodavateli směnkou,

478 – dlouhodobé směnky k úhradě, které slouží k úhradě dlouhodobých závazků vůči dodavatelům či podnikům ve skupině,

232 – eskontní úvěry, když banka poskytne věřiteli eskontní úvěr.

#### **5. 3. 1. Směnky k inkasu**

O směnkách k inkasu se účtuje na vrub účtu 312, kde je evidován příjem směnek cizích a směnek vlastních od odběratelů nebo jiných dlužníků. Po akceptaci směnky účetní jednotkou se mění výše celkové pohledávky za odběrateli ve směnečnou pohledávku, která je vyšší o úrok. Úrok představuje rozdíl celkové fakturované částky a směnečné sumy a je účtován ve prospěch výnosů, konkrétně účtu 662 (Munzar, Kleisner 1996).

### **5. 3. 2. Eskont směnky a eskontní úvěr**

Účetní jednotka, která obdržela od dlužníka směnku se rozhodne, že ji postoupí před dobou splatnosti bance k eskontu. Vzniká pohledávka za eskontované cenné papíry účtována na vrub účtu 313. Banka poskytne věřiteli eskontní úvěr na běžný bankovní účet; zaúčtováno na vrub účtu 221 a ve prospěch účtu 232. Eskontní úvěr je připsán v částce nižší než představuje nominální hodnota směnky, protože banka požaduje od věřitele diskont, který účetní jednotka zaznamená na vrub nákladů. Úrok (diskont) je rozdílem směnečné hodnoty a částky přiznané bankou ve formě eskontního úvěru. Po uplynutí doby splatnosti avizuje banka, že dlužník uhradil dlužnou částku. Věřitel sníží pohledávku za eskontované cenné papíry zápisem ve prospěch účtu 313 a souvztažně účtuje na vrub účtu 232, což sníží závazek vůči bance z eskontního úvěru.

### **5. 3. 3. Směnky k úhradě**

Směnky k úhradě mohou mít charakter krátkodobý nebo dlouhodobý. Představují závazek účetní jednotky vůči dodavateli. Pokud je závazek kratší než 1 rok, je účtován ve prospěch účtu 322, je-li závazek delší než 1 rok, je zaznamenán ve prospěch účtu 478. Na obou účtech se evidují směnky vlastní a akceptované směnky cizí (Munzar, Kleisner 1996).

Po vydání směnky se původní závazek vzniklý na základě faktury mění v závazek směnečný. Směnečný závazek je navýšen o úrok účtovaný na vrub nákladového účtu 562, který představuje rozdíl mezi nominální hodnotou směnky a celkovou fakturovanou částkou. Pokud je účtována směnka dlouhodobá, je nutné úrok časově rozložit do několika období podle splatnosti směnky.

### **5. 3. 4. Směnka jako cenný papír pro uložení peněžních prostředků**

Má-li účetní jednotka dostatek volných peněžních prostředků, může je investovat do různých cenných papírů a zhodnotit tak svou investici o příslušný úrok. Pořízení cenného papíru je účtováno na vrub účtové skupiny 25x a ve prospěch bankovního účtu nebo pokladny.

### **5. 3. 5. Směnka jako platební prostředek**

Věřitel může hradit své dluhy pomocí směnky k inkasu, kterou obdržel od svého dlužníka. Směnka je postoupena další osobě, novému věřiteli. Účetně dochází ke snížení závazku u původního věřitele (na vrub účtu 321) a zároveň i ke snížení pohledávky (ve prospěch účtu 312).

## 6. Časové rozlišení – přechodné účty aktiv a pasív

Podstatou je, že náklady a výnosy (příjmy a výdaje), které časově a věcně souvisejí s jiným časovým obdobím, se neučtují v běžném období na nákladové či výnosové účty (příjmové a výdajové), ale na účty časového rozlišení. V následujícím účetním období se pak doúčtují na odpovídající účty nákladů, výnosů, příjmů a výdajů. Při použití časového rozlišení, je nutné znát současně částku, účet a období týkající se dané položky.

Časové rozlišení se nemusí používat ve dvou případech. V případě, že se jedná o nevýznamné částky (ponechání těchto částek ve výnosech či nákladech významně neovlivní výši výsledku hospodaření), nebo jde-li o pravidelně se opakující výdaje či příjmy (není-li výrazně ovlivněna věcná a časová souvislost nákladů a výnosů).

Časové rozlišení je možné členit na rozlišení:

### A) v širším pojetí, které zahrnuje:

- a) dohadné položky aktivní a pasívní vztahující se k zúčtovacím vztahům, u nichž není na konci účetního období přesně známa výše jejich částky nebo účetní období, ve kterém k vyúčtování závazku nebo pohledávky dojde,
- b) opravné položky, které se vytváří k majetku z důvodu respektování zásady bilanční opatrnosti při přechodném snížení ocenění,
- c) rezervy tvořené na konkrétní situace nebo obecně určená rizika dle zákona nebo jiného právního předpisu. Rezerva je závazek, jehož výše není přesně známa (Munzar, Kleisner 1996)

### B) v užším pojetí

Účetní jednotka účtuje o skutečnostech do období, se kterým tyto skutečnosti věcně a časově souvisejí, to znamená, dodržuje aktuální princip.

## 6. 1. Náklady příštích období (381)

Na tomto účtu se zaznamenávají výdaje běžného období, které se týkají nákladů až v příštím účetním období. Náklady příštích období je nutné přiřadit k jednotlivým nákladovým účtům nejpozději do 4 let od zaúčtování na účet 381 (výjimku tvoří nájemné). Účet 381 je nejčastěji využívaný účet časového rozlišení a je spojen s dlouhodobými závazky.

Základem časového rozlišení nákladů jsou sjednané smlouvy, ve kterých je možné dlužnou částku i dobu plnění stanovit v jakémkoli rozsahu.

Největším problémem je rozpočítání dané částky zachycené na účtu 381 do jednotlivých účetních období (nejlepší způsob řešení, je rozpočítat dlužnou částku na dny, ale je uznáno i rozpočítání na měsíce).

Do nákladů příštího období účtuje: nájemce, který platí nájemné předem (výše nájemného je zaplacen v běžném období, ale nákladem se stane až v období následujícím); nájemce, jemuž je poskytován finanční leasing musí časově rozlišit splátky nájemného; dlužník, který vyplácí úrok z dlouhodobého závazku, je také nucen tento úrok časově rozložit a objednatel, který si předplatil odborný tisk, i jeho výdaj bude zaúčtován do nákladů až v příštím účetním období.

## **6. 2. Komplexní náklady příštích období (382)**

Na účtu 382 se účtují výdaje a náklady příštích období, které jsou spojené například s přípravou nové výroby, záběhem nové výroby, výzkumem nebo vývojem.

Zúčtování komplexních nákladů příštích období se provede v účetním období, se kterým věcně a časově souvisí a rozúčtují se do nákladů v následujících účetních období (nejpozději však do 4 let) a to na účet 555 – Zúčtování komplexních nákladů příštích období.

V běžném období vznikají náklady, které souvisejí s přípravou nové výroby (mzdy, služby, spotřeba materiálu, apod.), která je spojena s příštím období. Tyto náklady jsou účtovány na nákladové účty, ale koncem běžného účetního období jsou zaúčtovány ve prospěch účtu 555 a na vrub účtu 382. V následujících účetních období se komplexní náklady příštích období postupně rozúčtovávají na vrub účtu 555 a ve prospěch účtu 382, to znamená, že se stávají nákladem daného období.

## **6. 3. Výdaje příštích období (383)**

Jedná se o náklady, které souvisí s běžným účetním období, ale k úbytku finančních prostředků (k výdajům) dochází až v dalších letech.

O výdajích příštího období účtuje: nájemce, který hradí své nájemné pozadu (v běžném období je nájemné pro nájemce nákladem, ale výdajem se stane až v dalším období); dlužník platící úroky pozadu a také firma, která vyplácí prémie a odměny svým zaměstnancům po uplynutí účetního období (v běžném roce je zaměstnancům přiznána odměna, ale vyplacena jim bude až následující rok).

## **6. 4. Výnosy příštích období (384)**

Položky jsou příjmem v běžném období, ale věcně a časově patří do výnosů až v příštích období. Rozúčtování výnosů příštích období není časově omezeno (výjimku tvoří pouze rozvodná zařízení, ta jsou omezena dobou 20 let).

Na účet výnosy příštích období bude účtovat: pronajímatel, kterému nájemce zaplatí nájemné předem (pronajímateli byla uhrazena pohledávka vztahující se k dalšímu účetnímu období); pronajímatel poskytující finanční leasing, protože musí časově rozlišit jednotlivé splátky od nájemce; věřitel, který eviduje dlouhodobou pohledávku, časově rozlišuje úrok a také poskytovatel služeb, kterému je zapláceno za dané služby, jež se uskuteční v následujícím období.

## **6. 5. Příjmy příštích období (385)**

Nepřijaté částky účetní jednotky, které věcně i časově souvisí s výnosy běžného období, ale příjmem pokladny či na běžného účtu budou až v období příštím.

Pronajímatel, kterému je placeno nájemné pozadu a také věřitel, jemuž jsou placeny zpětně úroky, účtují na účtu příjmy příštích období. V běžném období vznikají pronajímateli i věřiteli výnosy, ale příliv peněžních prostředků zaznamenají až v dalším období.

## **6. 6. Dohadné účty aktivní (388)**

Zachycují se zde aktiva, která nelze vykázat jako pohledávky, ale výnos z těchto aktiv je výnosem daného období. Výše pohledávky vykázaná v dalším účetním období se předem odhaduje, například pokud pojišťovna nestanovila náhradu vzniklou z pojistné události.

Účetní jednotka účtuje koncem roku odhadovaný nárok vůči pojišťovně na vrub účtu 388 a ve prospěch výnosových účtů. V následujícím období mohou nastat tři situace: pojišťovna uhradí částku, která byla odhadována, zvýší se zůstatek na bankovním účtu a bude účtováno ve prospěch účtu 388, nebo pojišťovna uhradí částku nižší než byl odhad a rozdíl bude zaúčtován na vrub výnosů, nebo bude uhrazena částka vyšší a rozdíl bude zapsán ve prospěch výnosů.



## **6. 7. Dohadné účty pasívní (389)**

Zachycuje pasíva, která nelze vykázat jako závazek, ale náklad z těchto pasív přísluší do daného účetního období. Výše závazku se v příštím období odhaduje, například u nevyfakturovaných dodávek.

Účetní jednotka účtuje na konci účetního období o službě, která ještě nebyla vyfakturována. Odhaduje výši daného závazku a zapisuje ji na vrub nákladových účtu a ve prospěch účtu 389. V novém roce je doručena faktura od dodavatele, která může znít na částku, která byla odhadována a dohadný účet je nahrazen účtem závazkovým, nebo celková fakturovaná částka je nižší a rozdíl je zaúčtován ve prospěch nákladů, popřípadě je fakturovaná částka vyšší a saldo je zaúčtováno na vrub nákladů.

## 7. Finanční analýza

V praktické části této práce jsou uvedeny vybrané ukazatele z finanční analýzy, je proto vhodné seznámit, alespoň obecně, čtenáře i s touto problematikou.

Finanční analýza je významnou součástí finančního řízení podniku, protože představuje zpětnou vazbu mezi očekávaným a skutečným efektem finančních rozhodnutí. Finanční analýza je velmi úzce spojena s finančním účetnictvím, které poskytuje potřebná data a relevantní informace pro finanční plánování a rozhodování z výkazů účetní závěrky, tj. rozvahy, výkazu zisku a ztráty a přehledu o peněžních tocích. Samozřejmě, že výkazy účetní závěrky jsou jedním, ale ne jediným zdrojem informací, podklady pro výpočet jednotlivých ukazatelů je možné čerpat z manažerského účetnictví, ekonomických statistik, peněžních trhů apod.

Finanční analýza poměřuje získané údaje mezi sebou navzájem a rozšiřuje tak jejich vypovídací schopnost, umožňuje dospět k určitým závěrům o celkovém hospodaření a finanční situaci podniku, podle nichž by bylo možné přijmout různá rozhodnutí (Valach 2003). Finanční analýza hodnotí minulé, současné i předpokládané (budoucí) finanční hospodaření podniku.

Smyslem a účelem finanční analýzy je s využitím speciálních metodických prostředků provést diagnózu finančního hospodaření podniku, podchytit všechny jeho složky, případně při podrobnější analýze zhodnotit detailně některou ze složek finančního rozhodování (Valach 2003).

### 7. 1. Ukazatele finanční analýzy

#### *I. absolutní ukazatele*

Absolutní ukazatele vycházejí přímo z účetních výkazů. U daných údajů jsou analyzovány jak absolutní změny, tak i změny relativní.

##### *a) horizontální analýza (analýza trendu)*

Při horizontální analýze absolutních ukazatelů se zjišťuje změna určité položky v účetním výkaze oproti roku minulému.

##### *b) vertikální analýza (analýza struktury)*

Vertikální analýza umožňuje porovnat účetní výkazy daného roku s výkazy z let minulých. Je vhodná pro srovnání vývoje aktiv a pasív ve společnostech

s různou velikostí. Rozbor údajů je prováděn v rámci jednotlivých let od shora dolů nikoli napříč účetními obdobími.

## ***II. Rozdílové ukazatele***

Mezi tradiční používané rozdílové ukazatele patří analýza čistého pracovního kapitálu, analýza peněžního pohledávkového fondu, analýza peněžního fondu a další.

## ***III. Poměrové ukazatele***

Poměrové ukazatele představují základní metodický nástroj finanční analýzy. Hlavní důraz je kladen na vypovídací schopnost těchto ukazatelů, vzájemné vazby, závislosti a způsob interpretace a hodnocení. Poměrové ukazatele nejsou přesným měřítkem pro sledované charakteristiky hospodaření podniku, ale jejich charakter je pravděpodobnostní (Valach 2003).

### ***a) ukazatele rentability***

Ukazatele rentability a jejich výpočet jsou založeny na zisku, který představuje hlavní kritérium alokace kapitálu. Rentabilita je měřítkem schopnosti podniku vytvářet nové zdroje a dosahovat zisku použitím investovaného kapitálu (Valach 2003). Mezi nejpoužívanější ukazatele rentability je možné zahrnout rentabilitu celkového kapitálu, rentabilitu vlastního kapitálu, rentabilitu cizího kapitálu apod.

### ***b) ukazatele aktivity***

Ukazatele aktivity zobrazují stupeň využití podnikových aktiv. Jednotlivé složky majetku (zásoby, pohledávky, hmotný dlouhodobý majetek) jsou posuzovány z hlediska ukazatelů rychlosti obrátu nebo ukazatelů doby obrátu, např. rychlost obrátu zásob, doba obrátu zásob atd.

### ***c) ukazatele zadluženosti***

Ukazatele zadluženosti jsou nástrojem hodnotícím finanční strukturu podniku, tj. strukturu vloženého kapitálu z hlediska vlastnictví (cizí a vlastní finanční zdroje). Účetní jednotka ve většině případů sleduje celkovou zadluženost, zadluženost vlastního kapitálu, úrokové krytí apod.

### ***d) ukazatele platební schopnosti (ukazatele likvidity)***

Využitím ukazatelů likvidity nebo-li solventnosti je možné zjistit zda je podnik schopen splatit své krátkodobé závazky k správnému datu a v požadované výši.

Likvidita je rozlišována běžná, pohotová a okamžitá.

*e) ukazatele vycházející z údajů kapitálového trhu*

Ukazatele kapitálového trhu jsou sledovány především investory, akcionáři a burzovními obchodníky. Na základě těchto ukazatelů je možné zhodnotit činnost účetní jednotky v minulých letech a stanovit predikci jejího budoucího vývoje. Mezi hlavní ukazatele patří čistý zisk na akcii, P/E ratio, výplatní poměr atd.

## Metodika

Objektem zkoumání této práce byla firma SACH, spol. s r. o., která působí v oboru kovoobráběčství, specializovaného maloobchodu a velkoobchodu. Společnost se zabývá výrobou celé řady pružin pro domácí i zahraniční odběratele.

Praktická část je rozdělena na čtyři základní okruhy.

V prvním okruhu byly na základě konzultací s jednatelem podniku získány základní informace o firmě SACH, spol. s r. o. Rozvaha podniku (příloha 2) byla podkladem pro sestavení vertikální analýzy aktiv a pasív podniku. Tato analýza byla vytvořena kvůli tomu, aby čtenář byl schopen představit si velikost firmy a strukturu majetku a finančních zdrojů podniku.

Úvod druhého okruhu praktické části práce je zaměřen na analyzování pohledávek a závazků firmy SACH, spol. s r. o. Jako zdroj informací byla použita rozvaha a výkaz zisku a ztráty podniku (příloha 2 a 3).

Analýza pohledávek byla provedena pomocí analýzy struktury, jejímž výsledkem byly relativně vyjádřené podíly jednotlivých druhů krátkodobých pohledávek na oběžných aktivech a následně podíly jednotlivých druhů krátkodobých pohledávek na pohledávkách celkových (krátkodobých).

**Tabulka 14: Analýza pohledávek - vzorce**

| Ukazatel                                            | Použité údaje z rozvahy<br>( ř. = řádek)                     |
|-----------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------|
| Podíl krátkodobých pohledávek na oběžných aktivech  | $(R - C.III, \text{ř. } 48) / (R - C., \text{ř. } 31)$       |
| Podíl pohledávek z obch. vztahů na oběžných aktiv.  | $(R - C.III.1., \text{ř. } 49) / (R - C., \text{ř. } 31)$    |
| Podíl pohledávek za společníky na oběžných aktivech | $(R - C.III.4., \text{ř. } 52) / (R - C., \text{ř. } 31)$    |
| Podíl daňových pohledávek na oběžných aktivech      | $(R - C.III.6., \text{ř. } 54) / (R - C., \text{ř. } 31)$    |
| Podíl pohledávek z obch. vztahů na krátkodob. pohl. | $(R - C.III.1., \text{ř. } 49) / (R - C.III, \text{ř. } 48)$ |
| Podíl pohledávek za společníky na krátkodob. pohl.  | $(R - C.III.4., \text{ř. } 52) / (R - C.III, \text{ř. } 48)$ |
| Podíl daňových pohledávek na krátkodob. pohl.       | $(R - C.III.6., \text{ř. } 54) / (R - C.III, \text{ř. } 48)$ |

Důležité bylo zjistit informace o průměrné velikosti pohledávek a průměrné době obratu pohledávek. V této fázi se autorka orientovala pouze na pohledávky z obchodních vztahů, protože s analyzovanou problematikou jsou přímo spojeny. Použít pro výpočty pohledávky za společníky apod. by nebylo relevantní.

### Výpočet průměrné velikosti pohledávek a průměrné doby obratu pohledávek:

$$PSP = \frac{T}{ROP} \quad PDOP = \frac{d}{T / PSP}$$

**PSP** ... průměrná velikost pohledávek z obchodních vztahů

**T** ... tržby za prodej zboží, vlastních výrobků a služeb (VZZ - I., ř. 1. + VZZ - II.1., ř. 5)

**ROP**... rychlost obratu pohledávek  $ROP = \frac{T}{PZOV}$

**PZOV** ... pohledávky z obchodních vztahů (R - C.III.1., ř. 49)

**PDOP** ... průměrná doba obratu pohledávek z obchodních vztahů

**d** ... počet dnů v období (365)

Vertikální analýzu autorka propočítala i mezi položkami krátkodobých závazků, to znamená, že zjistila podíly jednotlivých druhů krátkodobých závazků na položce cizí zdroje a následně podíly jednotlivých druhů těchto závazků na položce krátkodobé závazky. Údaje pro výpočty byly opět čerpány z rozvahy (příloha 2).

**Tabulka 15: Analýza závazků - vzorce**

| Ukazatel                                             | Použité údaje z rozvahy<br>(ř. = řádek)     |
|------------------------------------------------------|---------------------------------------------|
| Podíl krátkodob. závazků na cizích zdrojích          | (R - B.III., ř. 136) / (R - B, ř. 119)      |
| Podíl závazků z obchod. vztahů na cizích zdrojích    | (R - B.III.1., ř. 137) / (R - B, ř. 119)    |
| Podíl závazky k zaměstnancům na cizích zdrojích      | (R - B.III.5., ř. 141) / (R - B, ř. 119)    |
| Podíl závazků na zdrav. a soc. poj. na ciz. zdrojích | (R - B.III.6., ř. 142) / (R - B, ř. 119)    |
| Podíl daňových závazků na cizích zdrojích            | (R - B.III.7., ř. 143) / (R - B, ř. 119)    |
| Podíl dohadných účtů pasivních na cizích zdrojích    | (R - B.III.10., ř. 146) / (R - B, ř. 119)   |
| Podíl závazků z obchod. vztahů na krátkodob. záv.    | (R - B.III.1., ř. 137)/(R - B.III., ř. 136) |
| Podíl závazky k zaměstnancům na krátkodob. záv.      | (R - B.III.5., ř. 141)/(R - B.III., ř. 136) |
| Podíl záv. na zdrav. a soc. poj. na krátkodob. záv.  | (R - B.III.6., ř. 142)/(R - B.III., ř. 136) |
| Podíl daňových závazků na krátkodob. záv.            | (R - B.III.7., ř. 143)/(R - B.III., ř. 136) |
| Podíl dohad. účtů pasivních na krátkodob. záv.       | (R - B.III.10., ř. 146)/(R-B.III., ř. 136)  |

Pro **výpočet čistého pracovního kapitálu** byl použit vzorec z Valach 2003. Údaje byly čerpány z rozvahy firmy (příloha 2).

$$\check{CPK} = \frac{\text{krátkodobá aktiva (R - C., ř.31)}}{\text{krátkodobé závazky (R - B.III., ř.136)}}$$

Třetí okruh je zaměřen na účtování vybraných účetních případů, tj. fakturace v tuzemsku, fakturace s členskými zeměmi EU, účtování směnek, kusových rozdílů, záloh, splátek leasingu apod. Účtový rozvrh firmy SACH, spol. s r. o. odpovídá účetní osnově uvedené v příloze 1, ale je doplněn o analytické účty pro správné zachycení účetních případů a jednodušší orientaci (příloha 4). Analyzovány jsou pouze ty účty, které souvisí s účtovanou problematikou.

Účet 211 je rozčleněn dle měny, která je v pokladně evidována, konkrétně na EUR pokladnu a na CZK pokladnu. Pro účet 221 je analytika použita pro rozlišení jednotlivých bank a opět pro rozčlenění daných měn, ve kterých je účet veden. Zvláštní úlohu v třídě druhé má účet 2611, který zachycuje základ daně pro výpočet DPH, nakupuje-li firma z členských zemí EU.

Pohledávky z obchodních vztahů jsou děleny dle místa dlužníka na tuzemské a zahraniční. Podobným způsobem je provedena analytická evidence u závazků z obchodních vztahů. Účet daň z přidané hodnoty je klasickým způsobem rozlišen na daň na vstupu a daň na výstupu a zároveň je analytická evidence doplněna o účet, na kterém se zaznamenává DPH při pořízení zboží z EU. Účet časového rozlišení, konkrétně účet náklady příštích období, je používán výhradně k zachycení jednorázového nájemného u leasingu a je rozčleněn podle jednotlivých druhů majetku, které má firma SACH, spol. s r. o. ve finančním pronájmu. Podobně je provedena analytická evidence u souvztažného nákladového účtu 518. Pro účtování poskytnutých záloh používá firma SACH, spol. s r. o. účet 314 bez analytického rozlišení. Tento způsob podniku velice vyhovuje a představuje nejjednodušší možnost zachycení dané problematiky. Zálohy přijaté jsou evidovány pomocí tzv. předfaktury, která je nedaňovým dokladem.

Účty používané v této firmě se výrazně neliší od účtů účetní osnovy, která byla v minulosti závazná pro všechny podnikatelské subjekty, ale má určitá specifika, např. účet 2611 používaný k zachycení základu daně pro výpočet DPH a s ním související účet 3433 pro zaznamenání daně z přidané hodnoty, nakupuje-li společnost z EU. Tento způsob

úctování je odlišný od možností, které byly uváděny v teoretické části, proto je svým způsobem pro podnik charakteristický.

V čtvrtém okruhu jsou zobrazeny některé z poměrových ukazatelů finanční analýzy. Jsou to ukazatele, které přímo souvisí s problematikou dodavatelsko - odběratelských vztahů, ukazatele likvidity a aktivity.

### Ukazatele likvidity

Pro výpočet jednotlivých ukazatelů je nutné použít údaje uvedené v rozvaze firmy SACH, spol. s r. o. (příloha 2)

#### a) *běžná likvidita*

$$= \frac{\text{krátkodobá aktiva (R - C., ř. 31)}}{\text{krátkodobé závazky (R - B.III., ř. 136)}}$$

#### b) *pohotová likvidita*

$$= \frac{[\text{krátkodobá aktiva (R - C., ř. 31)} - \text{zásoby (R - C.I., ř. 32)}]}{\text{krátkodobé závazky (R - B.III., ř. 136)}}$$

#### c) *okamžitá likvidita*

$$= \frac{\text{finan. majetek (R - C.IV., ř. 58)}}{\text{krátkodobé závazky (R - B.III., ř. 136)}}$$

### Ukazatele aktivity

Obecně se pro výpočet doby obratu a rychlosti obratu užívají tržby a konkrétní druh majetku či závazků, které je možné zjistit z rozvahy a výsledovky firmy (příloha 2 a 3). U firmy SACH, spol. s r. o. je vhodné použít pouze tržby za prodej zboží, vlastních výrobků a služeb a z položek majetku potom pohledávky (závazky) z obchodních vztahů. Tržby z prodeje materiálu a dlouhodobého majetku není vhodné uvažovat, protože se jedná o tržby jednorázové, které přímo nesouvisí s předmětem podnikání

**Tabulka 16: Ukazatelé likvidity - vzorce**

| Položka    | Ukazatel                             | Vzorec                                           |
|------------|--------------------------------------|--------------------------------------------------|
| Pohledávky | Počet obrátek                        | tržby / pohledávky                               |
|            | Doba obratu<br>„doba inkasa“         | $\frac{\text{pohledávky}}{(\text{tržby} / 365)}$ |
| Závazky    | Počet obrátek                        | tržby / závazky                                  |
|            | Doba obratu<br>„doba odkladu plateb“ | $\frac{\text{závazky}}{(\text{tržby} / 365)}$    |



**Tržby** ... tržby za prodej zboží, vlastních výrobků a služeb (VZZ - I., ř. 1. + VZZ - II.1., ř. 5)

**Pohledávky** ... pohledávky z obchodních vztahů (R - C.III.1., ř. 49)

**Závazky** ... závazky z obchodních vztahů (R - B.III.1., ř. 137)

## 8. Charakteristika podnikatelského subjektu

Firma Josef Volšický – SACH byla založena v roce 1993 se sídlem v Louňovicích pod Blánkem jako rodinná firma zabývající se výrobou pružin pro zemědělské strojírenství. V prvopočátcích byla výroba prováděna v prostorách rodinného domu majitele. Následný vzrůst poptávky vedl k rozšíření výroby pro strojírenství, což si vyžádalo postupné přibírání nových zaměstnanců a přemístění firmy v roce 1995 do budovy bývalé pošty v Louňovicích.

Firma se úspěšně prezentovala na domácím i zahraničním trhu výrobou celého sortimentu pružin, které je schopna dodávat v malých i velkých sériích dle specifických požadavků zákazníků.

Po úspěchu hlavně na zahraničním trhu byla firma nucena rozšířit svou kapacitu jak výrobně (zakoupením strojního vybavení) tak i provozně (zakoupením nové výrobní haly v Načeradci v roce 1998). Po celkové rekonstrukci zakoupené budovy se většina zaměstnanců přesunula do Načeradce, kde je soustředěna výroba tažných, tlačných, zkrutných, listových i jiných pružin či tvarovek z velkého sortimentu firmy.

Dne 15. prosince 2003 vznikla nová firma SACH, spol. s r. o., která je zapsána v Obchodním rejstříku v Praze, oddíl C, vložka 96 643. Jednateli a zároveň společníky firmy jsou pan Josef Volšický a paní Milada Volšická. Předmětem podnikání je kovoobráběčství, specializovaný maloobchod a velkoobchod. Společnost se i nadále zabývá výrobou pružin pro významné domácí i zahraniční odběratele, jimž garantuje prvotřídní kvalitu a dobrou cenu svých výrobků. Mezi nejvýznamnější zahraniční odběratele patří Německo (např. Holmer, Kramp, Ropa DE), Francie (např. Moreau, Carre, Sofaker), Rakousko (např. Pöttinger, Göweil, Faie), Slovensko (Dos Trading, Josk, Agrometal) a Nizozemí (De Jong, Frato, Patter). Samozřejmě síť svých zákazníků má pan Volšický i v České republice, je to například Agrostroj České Budějovice, Stromexport Praha, SMS Rokycany, Farnet Česká Skalice atd.

SACH, spol. s r. o. nakupuje materiál pro svou výrobu pouze ze zahraničí. Hlavními dodavateli jsou WDI a Walzholz (Německo), Stahl Judenburg a Voslt – Alpine (Rakousko), Tréfileurope (Francie) a Zerner (Itálie). S českými dodavateli v současné době firma SACH neobchoduje.

Při výrobě svých výrobků kladе firma SACH velký důraz na odbornou způsobilost svých pracovníků, kteří mají v oboru bohaté zkušenosti. V současnosti je SACH

zaměstnavatelem asi 50 zaměstnanců, z nichž většina působí v provozu v Načeradci, kde je soustředěna výroba pružin a zbylá (menší) část zaměstnanců se zabývá kovářskou výrobou v kovárně v Louňovicích.

Pro evidenci majetku a zpracování účetnictví používá firma SACH, spol. s r. o. ekonomický systém Winroy od firmy Neotech, a. s. Písek. Ekonomický systém Winroy představuje komplexní softwarové prostředí pro zachycení klíčových částí ekonomického a informačního systému celého podniku. Systém se neustále funkčně i metodicky zdokonaluje. Ekonomický systém Winroy je určen především pro malé a střední podniky, které provozují svou činnost v oblasti výroby, služeb i obchodu. Tento software je univerzální, modulárně stavěný, vyhovuje všem formám vnitřní organizace podniku a je přizpůsobitelný specifickým požadavkům klientů. Mezi hlavní výhody tohoto systému rozhodně patří jednoduché a příjemné ovládání v prostředí Windows, jednotná výstavba modulů, zpracování dat v jedné instalaci, neomezenost v objemu zpracovávaných dat, ochrana přístupových práv atd.

Firma SACH, spol. s r. o. je plátcem daně z přidané hodnoty a přiznání k této dani podává každý měsíc.

Pro oceňování pohledávek a závazků, které vznikly při obchodování s Evropskou Unií nebo zahraničními zeměmi, používá firma SACH, spol. s r. o. platný denní kurz vyhlášený po 14. hodině Českou národní bankou, a to kurz předešlého dne.

## 8. 1. Vertikální analýza aktiv a pasív firmy SACH, spol. s r. o.

Na základě vertikální analýzy aktiv je možné vypočítat procentní podíl jednotlivých položek aktiv na celkových aktivech, což informuje firmu SACH, spol. s r. o. o tom, do jakého majetku investovala svůj kapitál. Při rozhodování, kam daný kapitál investovat musí uvažovat se třemi důležitými faktory – výnosností, likviditou a určitou mírou finančního rizika.

**Tabulka 17: Vertikální analýza aktiv**

| Bilanční položka                | Absolutní částka<br>netto<br>v tis. Kč | Procentní podíl<br>jednotlivých<br>složek |
|---------------------------------|----------------------------------------|-------------------------------------------|
| AKTIVA CELKEM                   | 15 278,--                              | 100 %                                     |
| B. Dlouhodobý majetek           | 3 714,--                               | 24,3 %                                    |
| B.II. Dlouhodobý hmotný majetek | 3 714,--                               | 24,3 %                                    |

|                                                  |           |        |
|--------------------------------------------------|-----------|--------|
| B.II.1. Pozemky                                  | 2 032,--  | 13,3 % |
| B.II.3. Samostatné mov. věci a soubory mov. věcí | 1 564,--  | 10,2 % |
| B.II.7. Nedokončení dlouh. hmotný majetek        | 118,--    | 0,8 %  |
| C. Oběžná aktiva                                 | 11 564,-- | 75,7 % |
| C.I. Zásoby                                      | 657,--    | 4,3 %  |
| C.I.1. Materiál                                  | 326,--    | 2,1 %  |
| C.I.3. Výrobky                                   | 331,--    | 2,2 %  |
| C.III. Krátkodobé pohledávky                     | 8 045,--  | 52,6 % |
| C.III.1. Pohledávky z obchodních vztahů          | 2 904,--  | 19 %   |
| C.III.4. Pohledávky za společníky                | 4 984,--  | 32,6 % |
| C.III.6. Stát – daňové pohledávky                | 157,--    | 1 %    |
| C.IV. Krátkodobý finanční majetek                | 2 862,--  | 18,8 % |
| C.IV.1. Peníze                                   | 834,--    | 5,5 %  |
| C.IV.2. Účty v bankách                           | 2 028,--  | 13,3 % |

Na straně pasív podává vertikální analýza dobrý přehled o tom, z jakých zdrojů firma SACH, spol. s r. o. svá aktiva financuje, zda převážně z vlastního kapitálu nebo zda a v jaké míře využívá kapitálu cizího. U cizího kapitálu se sleduje i návratnost těchto zdrojů, to znamená, v jak hojně míře užívá účetní jednotka krátkodobého či dlouhodobého cizího kapitálu. Samozřejmě levnější je financovat aktiva z krátkodobých zdrojů, ale je nutné konstatovat, že při nadměrném financování těmito zdroji hrozí podniku nebezpečí insolvence, nemá-li k dispozici dostatek peněžních prostředků.

**Tabulka 18: Vertikální analýza pasív**

| Bilanční položka                          | Absolutní částka<br>netto<br>(v tis. Kč) | Procentní podíl<br>jednotlivých<br>položek |
|-------------------------------------------|------------------------------------------|--------------------------------------------|
| PASÍVA CELKEM                             | 15 278,--                                | 100 %                                      |
| A. Vlastní kapitál                        | 6 135,--                                 | 40,2 %                                     |
| A.I. Základní kapitál                     | 200,--                                   | 1,3 %                                      |
| A.I.1. Základní kapitál                   | 200,--                                   | 1,3 %                                      |
| A.IV. Výsledek hospodaření minulých let   | - 31,--                                  | - 0,2 %                                    |
| A.IV.2. Neuhrazená ztráta minulých let    | - 31,--                                  | - 0,2 %                                    |
| A.V. Výsledek hospodaření bež. úč. období | 5 966,--                                 | 39,1 %                                     |

|           |                                           |          |        |
|-----------|-------------------------------------------|----------|--------|
| B.        | Cizí zdroje                               | 9 143,-- | 59,8 % |
| B.III.    | Krátkodobé závazky                        | 7 143,-- | 46,8 % |
| B.III.1.  | Závazky z obchodních vztahů               | 5 113,-- | 33,5 % |
| B.III.4.  | Závazky ke společníkům                    | 0,--     | 0 %    |
| B.III.5.  | Závazky k zaměstnancům                    | 393,--   | 2,6 %  |
| B.III.6.  | Závazek ze soc. zabezpečení a zdrav. poj. | 264,--   | 1,7 %  |
| B.III.7.  | Stát – daňové závazky a dotace            | 1 237,-- | 8,1 %  |
| B.III.10. | Dohadné účty pasívní                      | 136,--   | 0,9 %  |
| B.IV.     | Bankovní úvěry a výpomoci                 | 2 000,-- | 13 %   |
| B.IV.2.   | Krátkodobé bankovní úvěry                 | 2 000,-- | 13 %   |

## 9. Zhodnocení dodavatelsko – odběratelských vztahů z praktického hlediska u vybraného podnikatelského subjektu

### 9. 1. Analýza pohledávek a závazků firmy SACH, spol. s r. o.

Před uvedením konkrétních praktických příkladů je vhodné seznámit čtenáře se strukturou pohledávek a závazků firmy SACH, spol. s r. o.

#### 9. 1.1. Analýza pohledávek firmy SACH, spol. s r. o.

Pohledávky z obchodních vztahů jsou ve firmě SACH, spol. s r. o. členěny dle místa dlužníků na:

|                                              |                 |
|----------------------------------------------|-----------------|
| pohledávky za tuzemské odběratele            | Kč 726 000,--   |
| pohledávky za odběrateli členských zemích EU | Kč 2 178 000,-- |
| pohledávky za odběrateli ve 3. zemích        | Kč 0,--         |

Tabulka 19: Analýza pohledávek firmy SACH, spol. s r. o.

| Ukazatel                                             | Výpočet        | Procentní podíl dané položky (v %) |
|------------------------------------------------------|----------------|------------------------------------|
| Podíl krátkodobých pohledávek na oběžných aktivech   | 8 045 / 11 564 | 69,6                               |
| Podíl pohledávek z obch. vztahů na oběžných aktivech | 2 904 / 11 564 | 25,1                               |
| Podíl pohledávek za společníky na oběžných aktivech  | 4 984 / 11 564 | 43,1                               |
| Podíl daňových pohledávek na oběžných aktivech       | 157 / 11 564   | 1,4                                |
| Podíl pohledávek z obch. vztahů na krátkodob. pohl.  | 2 904 / 8 045  | 36,1                               |
| Podíl pohledávek za společníky na krátkodob. pohl.   | 4 984 / 8 045  | 61,9                               |
| Podíl daňových pohledávek na krátkodob. pohl.        | 157 / 8 045    | 2,0                                |

Krátkodobé pohledávky tvoří velice významnou součást oběžných aktiv ve výši 69,6 %. Pohledávky z obchodních vztahů, které autorku zajímaly především, tvoří 36,1 % celkových krátkodobých pohledávek. Je tedy nutné pohledávkám z obchodních vztahů věnovat náležitou pozornost a odpovídajícím způsobem je také řídit.

#### Průměrná velikost pohledávek z obchodních vztahů

$$54\,955 / 18,9 = \text{Kč } 2\,907,67$$

#### Průměrná doba obratu pohledávek z obchodních vztahů

$$\frac{365}{54\,955 / 2\,907,67} = 19,3 \text{ dnů}$$

V podniku SACH, spol. s r. o. zůstávají nesplacené pohledávky v průměrné výši Kč 2 907,67. Řízení pohledávek ve firmě SACH, spol. s r. o. je velice efektivní a průměrná velikost pohledávek z obchodních vztahů není příliš vysoká. Firma SACH, spol. s r. o. vybírá své odběratele na základě vlastního sběru informací, které si sama zpracovává a analyzuje. Okamžik inkasa pohledávek je pro jednotlivé odběratele stanoven individuálně. Odběratelům ze zemí EU je poskytován obchodní úvěr na období 30 dnů, zatímco zákazníci v tuzemsku by měli své dluhy hradit do 14 dnů. Má-li firma problémy s vymáháním plateb od svých dlužníků neposkytuje obchodní úvěr svým odběratelům, ale požaduje zaplacení dodávky v okamžiku převzetí zboží. Firmě SACH, spol. s r. o. splácí odběratelé vystavené faktury průměrně do 19 dnů, to znamená, že v období 19 dnů se z položky pohledávka za odběrateli stává peněžní příjem.

### **9. 1.2. Analýza závazků firmy SACH, spol. s r. o.**

Ve firmě SACH, spol. s r. o. převažují závazky krátkodobé, ze kterých tvoří většinový podíl závazky z obchodních vztahů.

**Tabulka 20: Analýza závazků firmy SACH, spol. s r. o.**

| Ukazatel                                               | Výpočet      | Procentní podíl<br>dané položky<br>(v %) |
|--------------------------------------------------------|--------------|------------------------------------------|
| Podíl krátkodob. závazků na cizích zdrojích            | 7 143 /9 143 | 78,2                                     |
| Podíl závazků z obchod. vztahů na cizích zdrojích      | 5 113 /9 143 | 56                                       |
| Podíl závazky k zaměstnancům na cizích zdrojích        | 393 /9 143   | 4,3                                      |
| Podíl závazků na zdrav. a soc. poj. na cizích zdrojích | 264 /9 143   | 2,9                                      |
| Podíl daňových závazků na cizích zdrojích              | 1 237 /9 143 | 13,5                                     |
| Podíl dohadných účtů pasivních na cizích zdrojích      | 136 /9 143   | 1,5                                      |
| Podíl závazků z obchod. vztahů na krátkodob. záv.      | 5 113 /7 143 | 71,6                                     |
| Podíl závazky k zaměstnancům na krátkodob. záv.        | 393 /7 143   | 5,5                                      |
| Podíl závazků na zdrav. a soc. poj. na krátkodob. záv. | 264 /7 143   | 3,7                                      |
| Podíl daňových závazků na krátkodob. záv.              | 1 237 /7 143 | 17,3                                     |
| Podíl dohadných účtů pasivních na krátkodob. záv.      | 136 /7 143   | 1,9                                      |

Krátkodobé závazky tvoří převážnou část cizích zdrojů 78,2 %, firma SACH, spol. s r. o. využívá ke svému financování hlavně tyto zdroje. Závazky z obchodních vztahů představují rozhodující položku mezi krátkodobými závazky 71,6 %.

Firma SACH, spol. s r. o. používá k financování svého majetku převážně zdroje krátkodobé, ale přesto část oběžných aktiv financuje ze zdrojů dlouhodobých, v teorii se hovoří o tzv. čistém pracovním kapitálu.

$$\text{ČPK} = 11\,564 - 7\,143 = \mathbf{4\,421,-}$$

Přestože firma SACH, spol. s r. o. má dostatek krátkodobých zdrojů financování, část oběžných aktiv ve výši 4 421,- hradí z finančních zdrojů dlouhodobých.

## 9. 2. Vybrané účetní případy

Vybrané účetní případy budou účtovány dle účtové osnovy firmy SACH, spol. s r. o., která je uvedena v příloze 4.

### 9. 2.1. Faktura přijatá

Firma SACH, spol. s r. o. přijala fakturu od dopravní firmy Transport, a. s. za dovoz nového stroje na výrobu speciálních tažných pružin. Celková fakturovaná částka činila Kč 4 165,- (včetně DPH). Tato faktura byla do 15 dnů uhrazena z bankovního účtu vedeného eBankou.

**Tabulka 21: Účtování faktury přijaté**

| Úč. případ | Text                                                                                                | Částka                               | MD              | D    |
|------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------|-----------------|------|
| 1.         | Přijata faktura od firmy Transport, a. s.<br>celková fakturovaná částka<br>DPH 19 %<br>cena bez DPH | Kč 4 165,-<br>Kč 665,-<br>Kč 3 500,- | <br>3431<br>042 | 3211 |
| 2.         | Úhrada faktury z bankovního účtu                                                                    | Kč 4 165,-                           | 3211            | 2213 |

### 9. 2.2. Faktura vystavená

Na základě objednávky byla vyrobena pružina do speciálního vozíku pro paní Kyselou. Následně firma SACH, spol. s r. o. vystavila fakturu znějící na částku Kč 833,-, kterou paní Kyselá uhradila při převzetí výrobku do pokladny firmy.

**Tabulka 22: Účtování faktury vystavené**

| Úč. případ | Text                                                                    | Částka               | MD   | D    |
|------------|-------------------------------------------------------------------------|----------------------|------|------|
| 1.         | Vystavena faktura paní Kyselé<br>celková fakturovaná částka<br>DPH 19 % | Kč 833,-<br>Kč 133,- | 3111 | 3432 |



|    |                              |           |      |      |
|----|------------------------------|-----------|------|------|
|    | cena bez DPH                 | Kč 700,-- |      | 601  |
| 2. | Faktura uhrazena do pokladny | Kč 833,-- | 2111 | 3111 |

### 9. 2. 3. Faktura vystavená s poskytnutou slevou

Firma SACH, spol. s r. o. poskytuje slevy na výrobky, které nevyrábí na objednávku, ale pouze na ty výrobky, které jsou evidovány na skladě. Slevy jsou poskytovány ve výši 5 %, 10 % a 15 %. Výše slevy je určena množstvím prodaných výrobků, jedná se tedy o slevy množstevní:

- 5 % sazba od 50 ks do 99 ks
- 10 % sazba od 100 ks do 199 ks
- 15 % sazba od 200 ks a více

Firma SMS CZ, spol. s r. o. v Rokycanech nakupuje od firmy SACH, spol. s r. o. pružiny Class varianta 1, 2 a 3. Firmě SMS CZ, spol. s r. o. byla vystavena faktura (příloha 5) v celkové částce Kč 27 810,--

**Tabulka 23: Výpočet fakturované částky po slevě**

| Pružina | Cena před slevou celkem | Sleva celkem | Cena po slevě celkem | Cena celkem včetně DPH 19 % |
|---------|-------------------------|--------------|----------------------|-----------------------------|
| Class 1 | 3 800,--                | 190,--       | 3 610,--             | 4 296,--                    |
| Class 2 | 7 600,--                | 760,--       | 6 840,--             | 8 140,--                    |
| Class 3 | 15 200,--               | 2 280,--     | 12 920,--            | 15 374,--                   |
| celkem  | 26 600,--               | 3 230,--     | 23 370,--            | 27 810,--                   |

Firma SACH, spol. s r. o. fakturuje odběrateli SMS CZ, spol. s r. o. částku, která je snížena o příslušnou množstevní slevu. Pokud by se jednalo o klasické skonto, firma SACH, spol. s r. o. by musela vystavit fakturu v cenách bez slevy a splnila-li by SMS CZ, spol. s r. o. dohodnuté podmínky, získala by i příslušnou slevu z fakturované částky. V tomto případě můžeme za splnění podmínek považovat odběr příslušného množství. Podmínky jsou tedy splněny okamžitě, takže fakturovaná částka může být ihned snížena o danou slevu.

**Tabulka 24: Účtování vystavené faktury po slevách**

| Úč. případ | Text                                                                                                  | Částka                                      | MD   | D               |
|------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------|------|-----------------|
| 1.         | Vystavena faktura firmě SMS CZ, spol. s r.o.<br>celková fakturovaná částka<br>DPH 19%<br>cena bez DPH | Kč 27 810,--<br>Kč 4 440,25<br>Kč 23 369,75 | 3111 | <br>3432<br>601 |

#### **9. 2. 4. Faktura vystavená českému odběrateli a účtování dobropisu**

Na základě objednávky od pana Křišty byl zhotoven požadovaný výrobek, a to pružiny na houpačku v počtu 2 kusů. Cena za ks bez DPH je účtována ve výši Kč 1 188,--. Panu Křištovi byla vystavena faktura v celkové částce Kč 2 827,-- (příloha 6). Tato faktura byla uhrazena na bankovní účet vedený u eBanky. Pan Křišta, ale zjistil závadu na daném výrobku a požadoval náhradu. Firma SACH, spol. s r. o. vyrobila pružiny nové a vystavila i novou fakturu (příloha 7) opět v částce Kč 2 827,--. Na původní fakturu byl vystaven dobropis (příloha 8) ve výši Kč 2 827,--. Původní fakturovaná částka byla vrácena panu Křištovi v plné výši z účtu u eBanky. Nová faktura byla zaplacená v hotovosti.

**Tabulka 25: Účtování faktury vystavené a dobropisu**

| Úč. případ | Text                                                                                                             | Částka                                  | MD          | D           |
|------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------|-------------|-------------|
| 1.         | Vystavena faktura panu Křištovi<br>celková částka<br>DPH 19 %<br>částka bez DPH                                  | Kč 2 827,--<br>Kč 451,--<br>Kč 2 376,-- | 3111        | 601<br>3432 |
| 2.         | Faktura byla uhrazena na bankovní účet                                                                           | Kč 2 827,--                             | 2213        | 3111        |
| 3.         | Vystavena nová faktura p. Křištovi na nové výrobky<br>celková částka<br>DPH 19 %<br>částka bez DPH               | Kč 2 827,--<br>Kč 451,--<br>Kč 2 376,-- | 3111        | 601<br>3432 |
| 4.         | Na původní fakturu vystaven dobropis<br>původně fakturovaná celková částka<br>DPH 19 %<br>původní částka bez DPH | Kč 2 827,--<br>Kč 451,--<br>Kč 2 376,-- | 601<br>3432 | 325         |
| 5.         | Původní fakturovaná částka vrácena panu Křištovi<br>z bankovního účtu                                            | Kč 2 827,--                             | 325         | 2213        |
| 6.         | Nová faktura uhrazena do pokladny                                                                                | Kč 2 827,--                             | 2111        | 3111        |

#### **9. 2. 5. Faktura přijatá z EU a účtování kursové ztráty**

Firma SACH, spol. s r. o. přijala fakturu od italské firmy Zeneri Acciai (příloha 9) za dodávku materiálu. Faktura byla vystavena na částku EUR 14 785,80. Kurz ke dni přijetí faktury byl vyhlášen ČNB ve výši Kč 29,58/EUR. Faktura přijatá byla po 14 dnech uhrazena z devizového účtu vedeného u eBanky, ale ve dvou splátkách z důvodu nižších poplatků. Kurz k datu uhrazení faktury Kč 30,205/EUR.

Firma SACH, spol. s r. o. účtuje při obchodování se zeměmi Evropské Unie základ daně pro výpočet DPH na účet 2611, který je označován jako DPH – země EU a samotný daňový závazek na účet 343, označovaný jako závazek za DPH. Tento způsob účtování je zvolen na základě používaného účetního programu od firmy Winroy.

**Tabulka 26: Účtování přijaté faktury z EU a kursové ztráty**

| Úč. případ | Text                                                                                                   | Částka                                                          | MD               | D                |
|------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------|------------------|------------------|
| 1.         | Faktura přijatá od firmy Zeneri Acciai<br>fakturovaná částka<br>fakturovaná částka (kurz Kč 29,58/EUR) | EUR 14 785,80<br>Kč 437 363,96                                  | 5011             | 3212             |
| 2.         | Povinnost přiznat daň (daňové přiznání řádek 220)<br>základ daně<br>DPH 19 %                           | Kč 437 363,96<br>Kč 83 099,15                                   |                  | 2611<br>3433     |
| 3.         | Nárok na odpočet daně (daň. přiznání řádek 320)<br>základ daně<br>DPH 19 %                             | Kč 437 363,96<br>Kč 83 099,15                                   | 2611<br>3433     |                  |
| 4.         | Úhrada faktury (kurz Kč 30,250/EUR)<br>1. splátka<br><br>2. splátka                                    | EUR 10 000,--<br>Kč 302 050,--<br>EUR 4 785,80<br>Kč 144 555,10 | 3212<br><br>3212 | 2214<br><br>2214 |
| 5.         | Doučtování kursového rozdílu                                                                           | Kč 9 241,14                                                     | 563              | 3212             |

#### **9. 2. 6. Faktura přijatá z EU a účtování kursového zisku**

Firma SACH, spol. s r. o. přijala fakturu (příloha 10) od francouzské firmy Tréfileurope za dodaný materiál. Přijatá faktura zněla na částku EUR 9 039,97. Kurz v době přijetí faktury činil Kč 30,34/EUR. Tato faktura byla uhrazena, z devizového účtu vedeného u eBanky, do 30 dnů v kurzu Kč 29,66/EUR. Je nutné opět brát v úvahu, že se jedná o fakturu ze země EU, a proto bude daň z přidané hodnoty i základ pro výpočet této daně účtován jako v předchozím případě, tedy na účty 2611 – DPH země EU a 3433 – závazek za DPH.

**Tabulka 27: Účtování faktury přijaté a kursového zisku**

| Úč. případ | Text                                                                                                  | Částka                        | MD           | D            |
|------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------|--------------|--------------|
| 1.         | Faktura přijatá od firmy Tréfileurope<br>fakturovaná částka<br>fakturovaná částka (kurz Kč 30,34/EUR) | EUR 9 039,97<br>Kč 274 272,69 | 5011         | 3213         |
| 2.         | Povinnost přiznat daň (daň. přiznání řádek 220)<br>základ daně<br>DPH 19 %                            | Kč 274 272,69<br>Kč 52 112,-- |              | 2611<br>3433 |
| 3.         | Nárok na odpočet daně (daň. přiznání řádek 320)<br>základ daně<br>DPH 19 %                            | Kč 274 272,69<br>Kč 52 112,-- | 2611<br>3433 |              |
| 4.         | Úhrada přijaté faktury<br>(kurz Kč 29,66/EUR)                                                         | EUR 9 039,97<br>Kč 268 125,51 | 3212         | 2214         |
| 5.         | Doúčtování kursového rozdílu                                                                          | Kč 6 192,37                   | 3212         | 663          |

### 9. 2. 7. Faktura vystavená do EU a účtování kursové ztráty

Na základě objednávky od francouzské firmy Techmagri byly vyrobeny požadované výrobky a vystavena příslušná faktura (příloha 11) znějící na částku EUR 26 756,75. Kurz k datu odeslání faktury činil Kč 30,165/EUR. Firma Techmagri je jednou z firem, která nehradí bankovní poplatky, tj. na platebním příkazu u své banky označuje poplatky BEN, což znamená, že tyto poplatky platí příjemce dané platby (příloha 12). Poplatky je nucen platit dodavatel – tedy firma SACH, spol. s r. o. Z tohoto důvodu je inkasovaná částka v den splatnosti faktury nižší, a rozdíl je nutné vyúčtovat do nákladů podniku. I přes tuto skutečnost se obchodování s touto firmou vyplatí, protože je stálým zákazníkem a jedním z největších odběratelů firmy SACH, spol. s r. o. Vystavená faktura byla do měsíce uhrazena na devizový účet vedený u eBanky v kurzu Kč 29,615/EUR. Při exportu zboží do zemí EU účetní jednotka neúčtuje o dani z přidané hodnoty. Vystaví pouze fakturu v odpovídající částce bez daně a zaznamená transakci do daňového přiznání, konkrétně na řádek číslo 410.

**Tabulka 28: Účtování vystavené faktury do EU a kursové ztráty**

| Úč. případ | Text                                                    | Částka        | MD   | D   |
|------------|---------------------------------------------------------|---------------|------|-----|
| 1.         | Faktura vystavená firmě Techmagri<br>fakturovaná částka | EUR 26 756,75 | 3112 | 601 |

|    |                                                  |                                |      |      |
|----|--------------------------------------------------|--------------------------------|------|------|
|    | fakturovaná částka (kurz Kč 30,165/EUR)          | Kč 807 117,36                  |      |      |
| 2. | Úhrada vystavené faktury<br>(kurz Kč 29,615/EUR) | EUR 26 681,57<br>Kč 790 174,69 | 2214 | 3112 |
| 3. | Doúčtování rozdílů<br>pohledávka                 | EUR 75,18<br>Kč 2 226,46       | 5681 | 3112 |
|    | kursový rozdíl                                   | Kč 14 716,21                   | 563  | 3112 |

### 9. 2. 8. Faktura vystavená do EU a účtování kursového zisku

Na základě objednávky od německé firmy Holmer byly vyrobeny příslušné pružiny a vystavena faktura (příloha 13) v celkové částce EUR 7 596,02. Kurz k datu vystavení faktury byl vyhlášen ve výši Kč 29,16/EUR. Součástí celkové fakturované částky je i nájemné za tři mřížové europalety, které budou vráceny. Doprava je zahrnuta v ceně výrobků a výrobky budou dodány přímo výrobcem. Faktura byla uhrazena v dohodnutém termínu na devizový účet vedený u eBanky. Kurz v době úhrady byl Kč 29,45/EUR.

**Tabulka 29: Účtování vystavené faktury do EU a kursového zisku**

| Úč.<br>případ | Text                                                                                                                          | Částka                        | MD   | D    |
|---------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------|------|------|
| 1.            | Faktura vystavená firmě Holmer<br>(daňové přiznání řádek 410)<br>fakturovaná částka<br>fakturovaná částka (kurz Kč 29,16/EUR) | EUR 7 596,02<br>Kč 221 499,94 | 3112 | 601  |
| 2.            | Úhrada vystavené faktury<br>(kurz Kč 29,45/EUR)                                                                               | EUR 7 596,02<br>Kč 223 702,79 | 2214 | 3112 |
| 3.            | Doúčtování kursového rozdílu                                                                                                  | Kč 2 202,85                   | 3112 | 663  |

### 9. 2. 9. Přijaté zálohy

Firma SACH, spol. s r. o. účet 324 - přijaté zálohy vůbec nepoužívá. Zálohy od svých odběratelů přijímá na základě tzv. předfaktury. Předfaktura představuje A-konto platbu, nebo-li platbu předem. Účtuje-li účetní jednotka o předfaktuře dochází ke zvýšení finančního účtu a ke snížení pohledávek, ale z daňového hlediska (DPH) se tato platba neprojeví, protože předfaktura není daňovým dokladem.

Na základě objednávky od firmy PSP Engineering, a. s. bylo vyrobeno 12 kusů příslušných tlačných pružin v ceně Kč 2 307,-- za jeden kus a zároveň vystavena

předfaktura (příloha 14) znějící na částku Kč 32 944,--. Tato předfaktura byla uhrazena firmou PSP Engineering, a. s. na účet vedený u eBanky. Po úhradě byl vystaven obvyklý daňový doklad (příloha 15) a zaúčtována i daň z přidané hodnoty.

**Tabulka 30: Účtování předfaktury**

| Úč. případ | Text                                               | Částka       | MD   | D    |
|------------|----------------------------------------------------|--------------|------|------|
| 1.         | Vystavena předfaktura firmě PSP Engineering, a. s. | Kč 32 944,-- | 2213 | 3111 |
| 2.         | Faktura vystavená firmě PSP Engineering, a. s.     |              |      |      |
|            | celková částka                                     | Kč 32 944,-- | 3111 |      |
|            | DPH 19 %                                           | Kč 5 260,--  |      | 3432 |
|            | částka bez DPH                                     | Kč 27 684,-- |      | 601  |

### 9. 2. 10. Poskytnuté zálohy

Firma SACH, spol. s r. o. tuto formu záloh používá hlavně k úhradě elektrické energie. Zálohy jsou placeny pravidelně jednou za tři měsíce (tj. za kalendářní čtvrtletí) dodavateli této energie společnosti Středočeská energetická, a. s. (příloha 16). Výše dohodnuté zálohy je Kč 56 380,-- včetně daně z přidané hodnoty.

**Tabulka 31: Účtování poskytnuté zálohy**

| Úč. případ | Text                                                                          | Částka       | MD   | D    |
|------------|-------------------------------------------------------------------------------|--------------|------|------|
| 1.         | Poskytnuta záloha na elektrickou energii za třetí čtvrtletí kalendářního roku |              |      |      |
|            | záloha včetně DPH                                                             | Kč 56 380,-- |      | 2213 |
|            | DPH 19 %                                                                      | Kč 9 003,89  | 3433 |      |
|            | záloha bez DPH                                                                | Kč 47 376,11 | 314  |      |

Je zřejmé, že firma SACH, spol. s r. o. používá klasický způsob pro účtování poskytnutých záloh. Tento způsob je v praxi nejběžnější a nejjednodušší. Nehledě na to, že i účetní systém Winroy je pro účtování poskytnutých záloh takto nastaven.

### 9. 2. 11. Směnka k inkasu

Firma SACH, spol. s r. o. vystavila fakturu za pružiny Class firmě SMS Rokycany (příloha 5) v celkové částce Kč 27 810,--. Firma SMS Rokycany neměla dostatek volných peněžních prostředků na úhradu závazku, a proto uhradila tuto fakturu směnkou (příloha 17), jejíž nominální hodnota byla Kč 28 810,--. Tato směnka je splatná za 90 dnů od data vystavení. Firma SACH, spol. s r. o. potřebovala nutně získat likvidní peněžní

prostředky a nabídla tuto směnku k odkupu eBance, která danou směnku přijala a poskytla firmě SACH, spol. s r. o. eskontní úvěr ve výši Kč 28 310,--. Z toho vyplývá, že diskont, který si banka srazila byl Kč 500,--. Eskontní úvěr byl přepsán na firemní účet vedený eBankou. Po lhůtě splatnosti informovala banka firmu SACH, spol. s r. o., že směnka byla dlužníkem uhrazena v plné výši.

**Tabulka 32: Účtování směnky k inkasu**

| Úč. případ | Text                                                                                                                        | Částka                                      | MD          | D           |
|------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------|-------------|-------------|
| 1.         | Vystavena faktura firmě SMS Rokycany<br>celková částka<br>DPH 19 %<br>částka bez DPH                                        | Kč 27 810,--<br>Kč 4 440,--<br>Kč 23 370,-- | 3111        | 3432<br>601 |
| 2.         | Firma SMS Rokycany uhradila fakturu směnkou<br>nominální hodnota směnky<br>fakturovaná částka<br>úrok                       | Kč 28 810,--<br>Kč 27 810,--<br>Kč 1 000,-- | 312         | 3111<br>662 |
| 3.         | Směnka předložena eBance k eskontu                                                                                          | Kč 28 810,--                                | 313         | 312         |
| 4.         | Banka poskytla firmě SACH, spol. s r. o.<br>eskontní úvěr připsaný na běžný účet                                            | Kč 28 310,--                                | 2213        | 232         |
| 5.         | Firma SMS Rokycany uhradila směnku eBance<br>nominální hodnota směnky<br>eskontní úvěr poskytnutý bankou<br>diskontní sazba | Kč 28 810,--<br>Kč 28 310,--<br>Kč 500,--   | 232<br>5681 | 313         |

### **9. 2. 12. Směnka k úhradě**

Firma SACH, spol. s r. o. obdržela fakturu od rakouské firmy AWS Stahlhandel (příloha 18) za dodávku materiálu v celkové částce EUR 607,20. Kurz k datu doručení faktury činil Kč 30,24/EUR. Firma SACH, spol. s r. o. byla nucena tuto fakturu uhradit směnkou splatnou do 60 dnů (příloha 19), protože potřebovala likvidní prostředky pro výstavbu své nové výrobní haly ve Vlašimi. Odložila tedy platbu na pozdější dobu. Nominální hodnota směnky zněla na částku EUR 625,--. V den vystavení směnky byl vyhlášen kurz Kč 29,52/EUR. Směnka byla uhrazena z devizového účtu u eBanky při kurzu Kč 29,45/EUR.

**Tabulka 33: Účtování směňky k úhradě**

| Úč.<br>případ | Text                                                                                                                                                      | Částka                                | MD           | D            |
|---------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------|--------------|--------------|
| 1.            | Faktura přijatá od firmy AWS Stahlhandel<br>fakturovaná částka<br>fakturovaná částka (kurz Kč 30,24/EUR)                                                  | EUR 607,20<br>Kč 18 364,76            | 5011         | 3212         |
| 2.            | Povinnost přiznat daň (daňové přiznání řádek 220)<br>základ daně<br>DPH 19 %                                                                              | Kč 18 364,76<br>Kč 3 489,3            |              | 2611<br>3433 |
| 3.            | Nárok na odpočet daně (daňové přiznání řádek 320)<br>základ daně<br>DPH 19 %                                                                              | Kč 18 364,76<br>Kč 3 489,3            | 2611<br>3433 |              |
| 4.            | Vystavena směňka vlastní (kurz Kč 29,52/EUR)<br>nominální hodnota směňky (Kč 18 450,--)<br>fakturovaná částka (Kč 17 924,54)<br>směnečný úrok (Kč 525,47) | EUR 625,--<br>EUR 607,20<br>EUR 17,80 | 3212<br>562  | 322          |
| 5.            | Firma SACH, spol. s r. o. uhradila směňku<br>(kurz Kč 29,45/EUR)                                                                                          | EUR 625,--<br>Kč 18 406,25            | 322          | 2214         |
| 6.            | Doúčtování kursových rozdílů<br>ze závazku u dodavatelů<br>ze směňky k úhradě                                                                             | Kč 440,22<br>Kč 43,75                 | 3212<br>322  | 663<br>663   |

### **9. 2. 13. Časové rozlišení jednorázového nájemného u leasingu**

Je nutné podotknout, že po novelizaci zákona o DPH k 1. květnu 2004, podléhá i jednorázové nájemné (akontace) dani z přidané hodnoty. Celá akontace je zdaněna a v rámci časového rozlišení také rozpouštěna. Nárok na odpočet vzniká postupně. Tento splátkový kalendář (příloha 20) byl vyhotoven v dubnu roku 2004, tj. před novelizací, proto je akontace účtována ještě bez příslušné daně.

Firma SACH, spol. s r. o. pořizuje v rámci finančního leasingu od společnosti Deutsche Leasing ČR, spol. s r. o. hrotový soustruh Masturn 54/1500 CNC. Mezi pronajímatelem a nájemcem byla uzavřena smlouva o finančním leasingu na 36 měsíců, ve které byly sjednány pravidelné měsíční leasingové splátky (příloha 20) ve výši Kč 41 077,-- (bez DPH). Firma SACH, spol. s r. o. zaplatila na počátku jednorázové nájemné v částce Kč 72 471,--. Po ukončení doby nájmu bude hrotový soustruh MASTURN 54/1500 CNC



prodán firmě SACH, spol. s r. o. za symbolickou prodejní cenu Kč 1 000,-- (bez DPH).  
Veškeré platby budou hrazeny z běžného účtu vedeného Komerční bankou.

- jednorázové nájemné Kč 72 471,--
- jednorázové nájemné připadající na jeden měsíc Kč 2 013,--
- podíl z jednorázového nájemného

k 31. 12. 2005 je Kč 18 118,--

k 31. 12. 2006 a 31. 12. 2007 je Kč 24 157,--

k 1. 3. 2008 je Kč 6 039,--

**Tabulka 34: Účtování finančního leasingu**

| Úč.<br>případ                                                                                                | Text                                                                                                                     | Částka       | MD    | D     |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------|-------|-------|
| 1.                                                                                                           | Zaplaceno jednorázové nájemné z účtu KB                                                                                  | Kč 72 471,-- | 38163 | 2211  |
| 2.                                                                                                           | Zaučtování poměrné části jednorázového nájemného do nákladů daného měsíce                                                | Kč 2 013,--  | 51863 | 38163 |
| 3.                                                                                                           | Měsíční leasingová splátka                                                                                               |              |       |       |
|                                                                                                              | celková částka                                                                                                           | Kč 48 881,60 |       | 2211  |
|                                                                                                              | DPH 19 %                                                                                                                 | Kč 7 804,60  | 3431  |       |
|                                                                                                              | částka bez DPH                                                                                                           | Kč 41 077,-- | 51863 |       |
| Rozpočítané jednorázové nájemné a měsíční leasingové splátky jsou účtovány stejným způsobem celých 36 měsíců |                                                                                                                          |              |       |       |
| 4.                                                                                                           | Ve 36. měsíci účtuje firma SACH, spol. s r. o. kromě těchto dvou splátek i nákup hrotového soustruhu MASTURN 54/1500 CNC |              |       |       |
|                                                                                                              | Přijatá faktura                                                                                                          |              |       |       |
|                                                                                                              | celková fakturovaná částka                                                                                               | Kč 1 190,--  |       | 3211  |
|                                                                                                              | DPH 19 %                                                                                                                 | Kč 190,--    | 3431  |       |
|                                                                                                              | částka bez DPH                                                                                                           | Kč 1 000,--  | 5019  |       |
| 5.                                                                                                           | Úhrada faktury firmě Deutsch Leasing                                                                                     | Kč 1 190,--  | 3211  | 2211  |

### 9. 3. Vybrané ukazatele z finanční analýzy

Jako doplněk této bakalářské práce jsou uvedeny některé poměrové ukazatele z oblasti finanční analýzy na dokreslení představy o firmě SACH, spol. s r. o. Jsou to ukazatele, které jednoznačně souvisí s danou problematikou.

### 9. 3.1. Ukazatele likvidity

Likviditu lze rozlišovat:

a) běžnou (current ratio)

$$\text{výpočet: } 11\,564 / 7\,143 = \mathbf{1,62}$$

**doporučené hodnoty ukazatele:** od 1,5 do 2,5

Krátkodobé závazky jsou 1,62krát kryty oběžnými aktivy. Hodnota ukazatele běžné likvidity odpovídá doporučeným hodnotám.

b) pohotovou (acid test)

$$\text{výpočet: } (11\,564 - 657) / 7\,143 = \mathbf{1,5}$$

**doporučené hodnoty ukazatele:** od 1 do 1,5

Pohotová likvidita má eliminovat vliv zásob na ukazatel likvidity, protože zásoby představují méně likvidní část oběžných aktiv. Hodnota ukazatele pohotová likvidita není výrazně nižší než hodnota ukazatele běžná likvidita, což znamená, že podíl zásob v oběžných aktivech je nevýrazný a solventnost firmy SACH, spol. s r. o. není ohrožena.

c) okamžitou (cash ratio)

$$\text{výpočet: } 2\,862 / 7\,143 = \mathbf{0,4}$$

**doporučené hodnoty ukazatele:** od 0,1 do 1

Firma SACH, spol. s r. o. je schopna okamžitě hradit své splatné závazky.

### 9. 3. 2. Ukazatele aktivity

Ukazatelé aktivity zobrazují informace o efektivním hospodaření firmy SACH, spol. s r. o. se svými aktivy. Pokud by měla firma více aktiv než je třeba, vznikaly by jí zbytečné náklady, ale pokud by měla aktiv málo, přišla by o potenciální zákazníky a tedy i o tržby.

Ukazatelé aktivity se vyjadřují buď jako ukazatelé počtu obrátek, které vypovídají o tom, kolikrát se za stanovený čas obrátí určitý druh majetku (závazků), nebo jako ukazatelé doby obratu, ty sledují dobu, po kterou je majetek (závazky) vázán v určité formě.

**Tabulka 35: Ukazatel počtu obrátek a doby obratu pohledávek**

| Položka    | Ukazatel                     | Výpočet                                          |
|------------|------------------------------|--------------------------------------------------|
| Pohledávky | Počet obrátek                | $54\,955 / 2\,904 = \mathbf{18,9}$               |
|            | Doba obratu<br>„doba inkasa“ | $\frac{2\,904}{(54\,955 / 365)} = \mathbf{19,3}$ |

Ode dne vystavení faktury odběratelům uplyne průměrně 19,3 dnů než firma SACH spol. s r. o. inkasuje příslušnou platbu. Pohledávky se v průběhu roku téměř 19krát promění v tržby.

**Tabulka 36: Ukazatel počtu obrátek a doby obratu závazků**

| Položka | Ukazatel                             | Výpočet                                        |
|---------|--------------------------------------|------------------------------------------------|
| Závazky | Počet obrátek                        | $54\,955 / 5\,113 = \mathbf{10,75}$            |
|         | Doba obratu<br>„doba odkladu plateb“ | $\frac{5\,113}{(54\,955 / 365)} = \mathbf{34}$ |

Firma SACH, spol. s r. o. hradí své závazky se zpožděním 34 dnů. Každá firma se snaží, aby doba odkladu plateb byla co nejdelší, protože peněžní prostředky může použít k jiným účelům. Doporučuje se, aby doba obratu závazků byla delší než doba obratu pohledávek, což je jisté a nutné hlavně z hlediska likvidity firmy. Na základě ukazatele počtu obrátek je možné konstatovat, že firma SACH, spol. s r. o. uhradí své závazky z ročních tržeb téměř 11krát.

## **Závěr**

Důvodem pro vytvoření této bakalářské práce byla snaha zobrazit základní zúčtovací vztahy, které vyplývají ze spolupráce mezi dodavateli a odběrateli.

Touto problematikou je nucena zabývat se každá firma, bez ohledu na to, zda se jedná o malou tuzemskou společnost, která působí pouze na domácím trhu, nebo o podnik, jehož obchodní činnost překračuje hranice České republiky.

Přestože v současnosti mají jednotlivé firmy možnost kreativně vytvářet svůj účtový rozvrh a jsou vázány pouze dodržovat rozdělení účtových tříd, řada podniků používá ve svém účetnictví účtovou osnovu pro podnikatele, která byla závazná do roku 2003. Tuto osnovu si jednotlivé firmy doplní pouze o účty analytické, proto orientace v účtovém rozvrhu a v jednotlivých účtech není problematická a snadno pochopitelná. Tato bakalářská práce danou hypotézu potvrzuje.

Při zpracování této práce získala autorka řadu nových a zajímavých poznatků. Firma, která poskytla autorce potřebné informace k vypracování aplikační části, účtuje pohledávky z obchodních vztahů, závazky z obchodních vztahů, směnky, kursové rozdíly a další vztahy standardním způsobem, ale přesto se objevila určitá specifika, která ji odlišují od ostatních společností.

Prvním specifikem je účtování přijatých faktur z členských zemí Evropské unie. Tato otázka je v oblasti českého účetnictví nová a různí autoři doporučují odlišné možnosti jak základ daně i daň v těchto situacích účtovat, proto je obtížné zhodnotit zda způsob používaný firmou SACH, spol. s r. o. je neoptimálnější či nikoli. Důležité je, že tento postup účtování je přímo propojen s přiznáním o dani z přidané hodnoty a společnosti vyhovuje.

Druhým a velmi zajímavým specifikem je zachycení přijatých záloh. Firma SACH, spol. s r. o. vystavuje svým zákazníkům před splněním dodávky tzv. předfakturu. Předfaktura představuje nástroj pro zajištění pohledávek, to znamená, že společnost má jistotu splacení daného dluhu, protože pokud odběratel předfakturu neuhradí, neobdrží ani objednané zboží. Tento systém je ve firmě zaveden velmi krátce a jeho používání se velice osvědčilo.

Vypracování této práce pomohlo autorce zorientovat se v dané problematice a vytvořit si představu o tom, jak ve skutečnosti funguje celý systém účetnictví a jaká je vzájemná provázanost širokého spektra činností každého podniku.

V oblasti účetnictví by se autorka ráda pohybovala i po ukončení studia, proto doufá, že tato práce bude přínosem nejen pro její budoucí profesi, ale pomůže osvětlit čtenářům i některé obtížněji pochopitelné oblasti plynoucí z dodavatelsko – odběratelských vztahů.

## Seznam použité literatury

1. RYNEŠ, Petr. *Podvojné účetnictví a účetní závěrka 2005*. 5. vyd. Olomouc: Anag, 2005. ISBN 80-7263-251-5
2. MUNZAR, Vladimír a KLEISNER, Václav. *Účetnictví pro 3. ročník obchodní akademie*. 2. vyd. Praha: Fortuna, 1996. ISBN 80-7168-316-7
3. ŘEHÁK, Jiří. Problémy záloh a kursových rozdílů u DPH. *Poradce, Daně a účetnictví*, 2004, sv. 13, strana 144 – 153
4. *Zákon číslo 563/1991 Sb., o účetnictví*, ve znění pozdějších předpisů
5. *Zákon číslo 513/1991 Sb., obchodní zákoník*, ve znění pozdějších předpisů
6. *Zákon číslo 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty*, ve znění pozdějších předpisů
7. MAZUROVÁ, Petra. *Účetnictví podnikatelů 2005*. 1. vyd. Praha: Aspi Meritum, 2005. ISBN 80-7357-074-2
8. *České účetní standardy pro účetní jednotky, které účtují podle vyhlášky č. 500/2002 Sb., ve znění pozdějších předpisů*
9. VALACH, Josef. *Finanční řízení podniku*. 2. vyd. Havlíčkův Brod: Ekopress, 1999. ISBN 80-86119-21-1

## Seznam příloh

1. Účtová osnova používaná pro účtování v teoretické části
2. Rozvaha firmy SACH, spol. s r. o.
3. Výkaz zisku a ztráty firmy SACH, spol. s r. o.
4. Účtový rozvrh firmy SACH, spol. s r. o.
5. Faktura vystavená firmě SMS CZ, spol. s r. o.
6. Původní faktura vystavená panu Křištovi
7. Nová faktura vystavená panu Křištovi
8. Dobropis na částku fakturovanou panu Křištovi
9. Faktura přijatá od firmy Zerner
10. Faktura přijatá od firmy Tréfileurope
11. Faktura vystavená firmě Techmagri
12. Platební příkaz
13. Faktura vystavená firmě HOLMER
14. Předfaktura vystavená firmě PSP Engineering, a. s.
15. Faktura vystavená firmě PSP Engineering, a. s.
16. Splátkový kalendář pro zálohy na elektrickou energii
17. Směnka k inkasu
18. Faktura přijatá od AWS Stahlhandel
19. Směnka k úhradě
20. Splátkový kalendář pro leasingové splátky